

DIALOGAS

2012 m. lapkričio 1 d.

ISSN 1392-1916

Nr. 40 (1012). Kaina 3,70 Lt

NEPRIKLAUSOMAS SAVAITRAŠTIS

Dvidešimt pirmieji leidybos metai

Kam atiteks švietimo ir mokslo ministro postas?

Uraganas „Sandy“ siautėja po Jungtines Amerikos Valstijas. Lietuvoje siautėja politinės audros.

„DIALOGAS“ KLAUSIA 3 p.

Kad Konstitucija netaptų tik „gražiu popieriumi“

„Turime pripažinti, kad mūsų visuomenė išgyvena rimtą krizę“, – teigia Šilutės pirmosios gimnazijos istorijos mokytojas ekspertas Algirdas Gečas.

POŽIŪRIS 4 p.

Agnė Zuokienė: mano vaikai negyvena dramblio kaulo bokšte

„DIALOGAS“ KLAUSIA 5 p.

Mokytojai geba matyti ne atskirus dokumentus, o jų visumą

Diskusija dėl Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino darbų vertinimo tęsiasi – savo poziciją išdėsto viena iš vertinimo normų projekto autorių bei jos bendramintės.

ATGARSIAI 7 p.

Direktorę įžeidė profsąjungos lyderio žodžiai

Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos direktorė V.Palivoda reikalauja, kad Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) Zarasų r. susivienijimo pirmininkas A.Navickas paneigtų „tikrovės neatitinkančią informaciją“.

ATGARSIAI 7 p.

Muzikai kritikuoja UPC pateiktą programą

„Akivaizdu, kad užduočių pavyzdį kūrė asmenys, neturintys darbo mokykloje praktinės patirties arba nutolę nuo dabartinės situacijos mokykloje“, – sako Vilniaus miesto muzikos mokytojai.

AKTUALU 8 p.

G.Steponavičius: niekada nesirūpinau savo asmens populiarumu

„Tas, kuriam tai svarbu, nesiims jokių pertvarų, permainų, nes visada bus kritikuojančių, garsiai šaukiančių ir klįjuojančių etiketės“, – „Dialogui“ teigia ketverius pastaruosius metus Lietuvos švietimui vadovavęs politikas.

„DIALOGAS“ KLAUSIA 9 p.

Ramybės neradę palaikai

Už išgarsėjimą kartais tenka brangiai sumokėti, o kai kam pelnyta šlovė ar kitokie nuopelnai ir po mirties neduoda ramybės...

VĖLAUS VAKARO SKAITINIAI 13 p.

Vido Venslovaio nuotr.

■ **FOTOSESIJA. Šakių „Varpo“ vidurinės mokyklos Meno dienos „Kitu kampu“.** Fotografijų parodos autoriai – fotografas Vidas VENSLOVAITIS ir mokyklos dramos studijos vadovė Vilija MEŠKAITIENĖ. Plačiau – 5 p.

Po ministerijos sparneliu nebesiglaus

Šiuolaikinės mokyklos centras tapo privačia mokykla. Bemaž du dešimtmečius ši ugdymo įstaiga naudojosi valstybinės mokyklos statusu, ėmė pinigus už vaikų mokymą ir nepaisė Konstitucijos nuorodos, kad mokymas valstybinėse ir savivaldybių bendrojo lavinimo mokyklose yra nemokamas. Ir štai pagaliau ši mokykla tapo tuo, kuo seniai turėjo būti.

Privilegiuota

Pirmoji publikacija apie ypatingą švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) ir dviejų fizinių asmenų – Vyčio Buivydavičiaus ir Arūno Dikčiaus įsteigto Šiuolaikinės mokyklos centro (ŠiMC) statusą „Dialoge“ pasirodė bemaž prieš 10 metų. „Atrodytų, jog pagal įstatymus ministerijos įsteigta mokykla negali imti mokesčio už mokslą. Tačiau minėtoji įstaiga jau ne pirmi metai tai sėkmingai daro. Deja, iš ministerijos, po kurios sparneliu glaudžiasi

centras, iki šiol negirdėti jokio oficialaus paaiškinimo, kaip turėtų būti iš tikrųjų“, – 2003 m. stebėjosi „Dialogo“ korespondentas Martynas Žilionis.

ŠMM dėmesį, kad ŠiMC veikla galimai neatitinka Lietuvos teisės aktų, „Dialogas“ bandė atkreipti ne vieną kartą.

Tik 2009-aisiais ŠMM švietimo organizavimo skyriaus vedėja Regina Klepačienė „Dialogui“ pareiškė ministerijos vadovybei parengusi pažymą, kurioje siūlo valstybinei vidurinei bendrojo lavinimo mokyklai Šiuolaikinės mokyklos centras

nustatyti nevalstybinės mokyklos statusą. Valdininkė tuomet pripažino, kad ŠiMC yra ypač privilegiuotas. Mat kitos tokios valstybinės bendrojo lavinimo mokyklos, kuriai už vaikų mokslą tėvai per metus mokėtų po kelis tūkstančius litų, Lietuvoje nėra. Pasak R.Klepačienės, jokie teisės aktai tokių privilegijų valstybinėms mokykloms dalinti neleisdžia, o Konstitucijos 41 str. aiškiai sako, kad mokymas valstybinėse ir savivaldybių bendrojo lavinimo mokyklose yra nemokamas.

Nukelta į 3 p. ►

Neklaužadų tėvams – mokami kursai

Tėvai, kurių atžalos elgiasi netinkamai – vaikatauja, vagiliauja, mušasi, plūstasi, nepagarbiai elgiasi su mokytojais ar nuolat bėga iš pamokų, jau nuo kitų metų sausio bus siunčiami į privalomus bendravimo su vaikais kursus. Jie vyks savivaldybėse, o už juos tėvai turės susimokėti patys. Nuo mokesčio bus atleistos tik socialiai remtinos šeimos.

Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimus, kurie numato kursus tėvams, Teisingumo ministerija parengė dar prieš porą metų. Nors Seimas joms pritarė,

pataisos neįsigaliojo, nes nebuvo naujovės įgyvendinimo plano. Dabar toks jau yra, tačiau jam dar turi pritarti Vyriausybė.

Teisę neklaužadų tėvus siųsti į kursus turės teismai. Be nuobaudos už tėvų valdžios nepanaudojimą, jie dar papildomai galės skirti mokymus. Kursai bus privalomi, už vengimą juos lankyti grės bauda iki kelių šimtų litų. Už teismo įpareigojimo nevykdymą sumokėta bauda neatleis tėvų nuo pareigos išklausti bendravimo su vaikais tobulinimosi kursą.

Mokymus ves psichologai ir socialiniai

darbuotojai, juos tėvai turės lankyti mažiau nei mėnesį – vieną ar du kartus per savaitę.

Suaugusieji bus mokomi ugdyti kantrybę, valdyti emocijas, geriau pažinti savo vaikus. Numatyti ir praktiniai užsiėmimai.

Už vaikų blogus darbus ir netinkamą elgesį teismai tėvams iki šiol gali skirti įspėjimą arba baudą iki 400 Lt, jeigu nepilnametis nusižengia antrą sykį.

Teisingumo ministerijos duomenimis, pernai Lietuvos teismai išnagrinėjo 5600 bylų dėl tėvų valdžios nepanaudojimo.

„Dialogo“ inf.

Pas alternatyvius korepetitorius neina

Neseniai Joniškio r. savivaldybės taryba įteisino alternatyvią galimybę užsiimti korepetitoriaus veikla. Jeigu mokyklose susidaro 6–12 vaikų grupės, mokytojai juos gali mokyti papildomai, neturėdami verslo liudijimo. Tėvai už vieną akademinę valandą mokyklai turi mokėti po 10 litų, o mokykla už papildomą darbą atsilygina mokytojams. Tokiu būdu papildomas pamokas galima lankyti ir pas savo mokytoją.

Joniškio „Aušros“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui V.Mačiulienė „Šiaulių kraštui“ sakė, kad į papildomas korepetitorių pamokas užsiregistravę tik po vieną, du moksleivius. Nė vienos disciplinos grupė nesusirinko. Žurnalistų kalbinti vienos Šiaulių gimnazijos trečiokai pasakojo, kad jų klasėje pusė moksleivių mokytojus samdosi asmeniškai.

Siūlomas Lietuvos ambasadoriumi prie UNESCO

Trečiadienį (10 31) Vyriausybė nusprendė teikti Prezidentei skirti A.Gelūną Lietuvos ambasadoriumi nuolatinėje atstovybėje prie UNESCO.

Šiuo metu kultūros ministro pareigas einantis A.Gelūnas Lietuvos ambasadoriumi Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijoje tapęs lapkričio 26-ąją.

A.Gelūnas yra baigęs Vilniaus dailės akademiją, Vytauto Didžiojo universitete apgynęs filosofijos daktaro disertaciją.

2001–2010 metais dirbo akademinį darbą įvairiuose šių aukštojo mokslo įstaigų padaliniuose, 1995–1997 m. stažavosi Nacio-

naliniame menų universitete Tokijoje. Nuo 2010-ųjų A.Gelūnas yra Lietuvos kultūros ministras.

Prezidentei pritarus, jis tapęs trečiuoju Lietuvos ambasadoriumi nuolatinėje atstovybėje prie UNESCO po U.Karvelis ir I.Marčiulionytės.

Po Antrojo pasaulinio karo įkurta Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija skatina šalių bendradarbiavimą švietimo, mokslo, kultūros ir komunikacijų srityse, rūpinasi svarbiausiu pasaulio kultūros objektų išsaugojimu.

Organizacija vienija 195 valstybes ir 8 asocijuotas nares.

Apdovanotos „žaliausiosios“

Jaunimo iniciatyvinė grupė „Eko karta“ bei UAB agrofirma „Sėklos“ išrinko penkias „žaliausias“ mokyklų komandas, dalyvavusias specialiaame aplinkos želdinimo konkurse „Žalia žalia, kur dairaisi“. Jos metu vaikai sėjo, sodino įvairiausias augalus, želdino aplinką, o dabar džiaugiasi ne tik derliaus gausa, neišdildomais atradimų įspūdžiais, bet ir prizais.

2012 metų „žaliausia“ ugdymo įstaiga komisija vieningai išrinko Jonavos vaikų lopšelio-darželio „Dobilas“ komandą, kuri pavasario–vasaros metu apšėjo net 210 m² žemės plotą. Antroji vieta atiteko Šiaulių r. Kuršėnų Daugėlių pagrindinės mokyklos moksleiviams, pasodinusiems 600 pačių sudaigintų daigų. Trečiąją vietą iškovojo Jurbarko Vytauto Didžiojo pagrindinės mokyklos komanda – per 150 jaunųjų aplinkos puoselėtojų. Aplinka besirūpinančių mokyklų statusą taip pat įgijo Tauragės „Šaltinio“ pagrindinė bei Gelgaudiškio specialioji mokykla.

Nukėlė suvažiavimą

Spalio 18 d. vykusiam Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) Koordinavimo tarybos posėdyje nuspręsta eilinį LŠDPS VI suvažiavimą sušaukti ne spalį, o gruodžio 15 d.

APKLAUSA

Dauguma ministro veiklą vertina neigiamai

Visa žiniasklaida dūžgia apie naują koaliciją, naują Vyriausybę ir būsimus ministrus. Buvusieji staiga tapo niekam neįdomūs ir jų skardžių balsų beveik nebesigirdi.

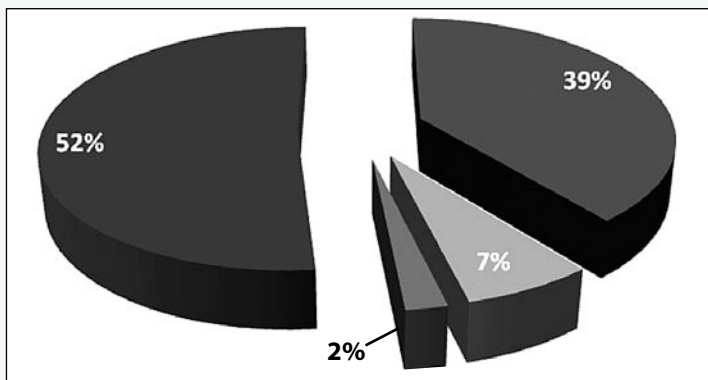
O juk tiek veikė, tiek stengėsi... Tad praėjusią savaitę „Dialogas“ internetų (www.dialogas.com) klausė, kaip šie vertina kadenciją baigiančio švietimo ir mokslo ministro G.Steponavičiaus veiklą.

52 proc. balsavusiųjų buvo negailestingi. Jie šio ministro veiklą įvertino neigiamai: veikė vienvaldiškai ir daug malkų priskaldė.

39 proc. liko juo sužavėti: veikė ryžtingai ir daug ką pakeitė į gera.

7 proc. teigiamai vertina jo darbo stilių, neigiamai – priimtus sprendimus.

2 proc. – neigiamai – darbo stilių, teigiamai – priimtus sprendimus.

Konstitucijos žinovai

Konstitucijos egzamino laureatais jau yra tapę 29 asmenys.

Ir pirmokai, ir suaugusieji kasmet varžosi dėl geriausiai Konstituciją išmanančių piliečių vardo.

„Prieš 20 metų kuriant Lietuvos Konstituciją dalyvavo visi Lietuvos žmonės savo ramesnėmis ar aštriau pateikiamomis nuomonėmis. Teisininkai rašė tekstus, politikai Aukščiausioje Taryboje ginčijosi, taip gimė pagrindinis šalies įstatymas – be galo graži ir sudėtinga šių laikų politinė ir socialinė Lietuvos panorama“, – sveikindamas 2012 metų egzamino nugalėtojus sakė prof. dr. J.Žilys.

Šių metų Konstitucijos egzamine gyventojų grupėje buvo atrinkti 3 geriausiai egzaminą išlaikę asmenys, neturintys teisinio išsilavinimo, ir 3 teisinį išsilavinimą turintys ar jo siekiantys asmenys. 3 laimėtojai buvo išrinkti iš nuteistųjų, esančių laisvės atėmimo vietoje, 3 geriausiai internetu egzaminą išlaikę asmenys be teisinio išsilavinimo ir 3 teisinį išsilavinimą turintys ar jo siekiantys.

Mokinių grupėje Konstitucijos egzamino vertinimo komisija atrinko 9 geriausiuosius: po 3 trijuose pogrupiuose (5–7, 8–10 ir 11–12 klasių).

Buvo atrinkti ir penki 1–4 klasių moksleiviai, dalyvavę piešimo konkurse „Jubiliejinis Konstitucijos viršelis“.

Šalies vadovė D.Grybauskaitė sveikindama konkurso laureatus sakė: „Konstitucijos egzaminas – žinių ir pilietiškumo mokykla, ugdomanti pagarbą mūsų valstybės santvarkai ir žmogaus teisėms. Todėl dėkoju visiems, kurie prisideda prie šio konkurso organizavimo. Išmąnydami svarbiausią Lietuvos įstatymą ir gyvendami pagal jį, kuriame teisingesnę ir geresnę Lietuvą, kurioje norime gyventi ir augti, dirbti, tobulėti ir džiaugtis.“

Reklama skverbiasi ir į klases

Praėjusį penktadienį (10 26) Seimo narė B.Vėsaitė kreipėsi į Konkurencijos tarybą bei Lietuvos komunikacijos agentūrų asociaciją (KOMAA), prašydama įvertinti, ar privačios kompanijos, mokyklose dalijusios „Ežio“ mobiliojo ryšio korteles, nepažeidė reklamos etikos kodekso.

Seimo narė sureagavo į spaudoje paskelbtus faktus, jog Kauno Vinco Kudirkos progimnazijoje surengtos akcijos metu moksleiviams buvo dalijamos „Ežio“ kortelės, o moks-

leiviai fotografuojami prie reklaminio stendo.

Pasak parlamentarės, reklamos įstatymas draudžia tiesiogiai skatinti vaikus pirkti prekes ar paslaugas, pasinaudojant jų nepatyrimu ir patiklumu. „Mano manymu, mokykloje nemokamai dalijant mobiliojo ryšio korteles gali būti siekiama paveikti vaikus, kad jie toliau naudotųsi paslaugomis ir jas pirktų ateityje“, – sakė Seimo narė. Ji prašo Konkurencijos tarybą pateikti kompetentingą šio galimai neteisėto atvejo Kauno mokykloje vertini-

mą. Kreipimesi į KOMAA B.Vėsaitė prašo įvertinti V.Kudirkos progimnazijoje vykdytos akcijos užsakovų ir vykdytojų veiksmus etikos ir socialinės atsakomybės požiūriu.

Susirūpinimą dėl ne pirmą kartą Lietuvos mokyklose bendrovės „Omnitel“ vykdomų akcijų išreiškė ir Lietuvos moksleivių sąjunga (LMS). „Nepadoru ir nesąžininga prisidengiant mokyklose itin aktualiomis mokymosi motyvacijos problemomis vykdyti konkrečių paslaugų ar produktų rinkodarą“, – pareiškė LMS prezidentas V.Eidėnas.

Sutartis skundžia teismui

Šiaulių mokyklos, norėdamos užsitikrinti savo perspektyvą, dar 2006 m. pradėjo sudarinėti asocijuotų mokyklų sutartis. Pagal jas mokiniui suteikiamas pirmumas toliau mokytis konkrečioje gimnazijoje.

Miesto taryba savo sprendimais yra įteisinusi tokią mokyklų komplektavimo galimybę. Tačiau jos teisėtumu suabejota. Reaguodamas į miesto tarybos nario A.Nausėdos skundą Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje J.Novogreckis kreipėsi į teismą.

Šiaulių apygardos administracinis teismas atmetė Vyriausybės atstovo prašymą naikinti miesto tarybos sprendimus dėl mokyklų komplektavimo tvarkos.

Teismas priėjo išvadą, jog asocijuotų mokyklų sutartys yra teisėtos, nes mokykloms nedraudžiama sudarinėti bendradarbiavimo sutarčių dėl tęstinio moksleivių ugdymo.

Vyriausybės atstovas šią nutartį apskundė Vyriausiajam administraciniam teismui.

A.Jurkučionienė: mokyklos nežino, kas yra mediacija

Praėjusį ketvirtadienį (10 25) Vilniuje vykusioje Europos teisės dienos konferencijoje „Mediacija – legvas būdas susitarti“ Europos Komisijos, skirtingų Europos šalių teismų sistemos atstovai, mokslininkai ir teisininkai populiario Europoje jau plačiai propaguojamą taikų ginčų sprendimo būdą – mediaciją.

Pasak pranešimą skaičiusios Mykolo Romerio universiteto magistrantės A.Jurkučionienės, mokyklose pasitaikančių smurtavimo atvejų būtų išvengta, jei ugdymo įstaigos turėtų sukurtą mediacijos

programą ir moksleiviai būtų mokomi konfliktų sprendimo įgūdžių.

„Taikaus konfliktų sprendimo programos ne tik supažindintų mokyklos bendruomenę: vaikus, tėvus, pedagogus, administraciją su konstruktyviais konfliktų sprendimo būdais, bet ir realiai padėtų spręsti kilusius nesutarimus“, – teigė A.Jurkučionienė. Anot magistrantės, netgi mokyklos autobuso vairuotojas turėtų dalyvauti tokiuose mokymuose ir sugebėti konfliktus spręsti, nežalodamas kitos konflikto pusės nei fiziškai, nei emociškai.

Pasak pranešėjos, 2008 m. atliktas tyrimas „Mokyklų bendruomenės požiūris į mokyklų mediaciją“ rodo, kad mokyklų bendruomenės nežino, kas yra mediacija (82 proc. apklaustų mokinių, 71 proc. mokytojų bei 83 proc. tėvų). Įdiegti mediaciją mokykloje, anot A.Jurkučionienės, būtų nelengva, tačiau labai naudinga – tokia programa sudarytų galimybę konfliktus spręsti greitai ir lengvai, išvengti fizinio ir psichologinio smurto, pralaimėjimo ir skriaudos.

Geltonieji autobusiukai privalės „mirksėti“

Nuo ketvirtadienio (11 01) įsigaliojo Kelių eismo taisyklių pakeitimai, kuriais patikslinti ir papildyti mokyklinių autobusų ženklavimo reikalavimai. Siekiama, kad mokykliniai autobusai būtų geriau pastebimi tarp kitų kelių transporto priemonių.

Ant mokyklinio autobuso stogo keturiuose kampuose turi būti įrengtos papildomos įspėjamosios mirksinčios oranžinės šviesos, kurias privalu įjungti tik mokinių įlaipinimo (išlaipinimo) metu ir kurios turi mirksėti paeilui kairiajame ir dešiniajame transporto priemonės šonuose. Du žibintai turi būti įrengti mokyklinio autobuso priekinėje dalyje ir du – galinėje.

Kitų transporto priemonių vairuotojai, artėdami prie sustojusios transporto priemonės su vaikų vežimo skiriamaisiais ženklais ir įjungta avarine šviesos signalizacija arba prie sustojusio mokyklinio autobuso su įjungtomis įspėjamosiomis mirksinčiomis oranžinėmis šviesomis, privalo sulėtinti greitį, prirėikus – ir sustoti, kad praleistų vaikus ir juos lydintį asmenį. Pasikeitė ir transporto priemonių skiriamąjį ženklą „Vaikai“ matmenys.

Kam atiteks švietimo ir mokslo ministro postas?

Uraganas „Sandy“ siautėja po Jungtines Amerikos Valstijas.

Lietuvoje siautėja politinės audros.

Pirmame ir antrame rinkimų į Seimą ture daugumą balsų pelniusios partijos – Lietuvos socialdemokratų, Darbo bei „Tvarka ir teisingumas“ – pasiryžusios sudaryti koaliciją, nors Respublikos Prezidentė D.Grybauskaitė, pasikvietusi potencialų kandidatą į premjero postą A.Butkevičių, šviesiai tiesiai pasakė, kad Vyriausybės formavime negali dalyvauti teisiamųjų suole esanti partija.

„Vyriausybės formavime negali dalyvauti partija, kuri įtariama rinkimuose padariusi daugiausia šiurkščių pažeidimų, įtariama dėl juodosios buhalterijos ir neskaidrios veiklos ir kurios partijos lyderiai yra kaltinamieji baudžiamojoje byloje. Todėl palaikysiu tik tą politinę jėgą, kuri galės suformuoti daugumą be teisiamųjų suole esančios Darbo partijos“, – sakė Prezidentė.

D.Grybauskaitė įpylė „žibalo“ į karščiausią laužą – valdžios dalybas.

Valstybės vadovės pozicija vertinama nevienareikšmiškai. Vieni sako, kad Prezidentė neturėtų ignoruoti rinkėjų pasirinkimo, o tai reiškia – neturėtų ir kištis į Vyriausybės formavimą. Kiti įsitikinę, kad Prezidentė pagal Konstituciją turi teisę ne tik premjerą, bet ir kiekvieną ministrą tvirtinti. Pastarosios nuomonės šalininkai primena, kad 2000-aisiais toks precedentas jau buvo – tuometinio Prezidento iniciatyva buvo sudaryta „vaivorykštinė“ Vyriausybė (be daugiausia rinkėjų balsų gavusių socdemų).

Socialdemokratai, regis, tikisi radę aukso vidurį: jie neišsizada Darbo partijos, kaip koalicijos partnerės, bet sako, kad du šios partijos lyderiai, kuriems pareikšti įtariamai, t. y. V.Uspaskichas ir V.Gapšys, formuojant Vyriausybę nedalyvaus.

Taigi šią savaitę visos rinkimus laimėjusios partijos dar tebesiaiškina pagrindinį klausimą – paklius jos į valdžios olimpą ar ne.

Todėl partijoms prieš antrąjį rinkimų į Seimą turą nusiūsti „Dialogo“ klausimai apie tik vieną postą – švietimo ir mokslo ministro – akivaizdžiai buvo kiek per ankstyvi.

Padarę prielaidą, – „Tarkime, jūsų partijai būtų patikėtas švietimo ir mokslo ministro postas“, – klausėme:

1. Ką į jį deleguotumėte? Kodėl būtent šį asmenį: kodėl manote, kad jis būtų tinkamiausias šioms atsakingoms pareigoms?

2. Kokius konkrečius darbus įpareigotumėte ministrą atlikti?

● Lietuvos lenkų rinkimų akcija atsakė:

1. Jeigu mūsų partijai būtų patikėtas švietimo ir mokslo ministro postas, deleguotume į jį Jaroslavą Narkevičių. Jis turi daugiametę darbo patirtį visuose švietimo lygmenyse: buvo Šklėrių pagrindinės mokyklos direktoriumi, vėliau ėjo Vilniaus rajono savivaldybės Švietimo skyriaus vadovo pareigas, išrinktas į Seimą šioje kadencijoje buvo Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys. Ši visapusė mūsų kandidato patirtis užtikrintų efektyvų Švietimo ir mokslo ministerijos darbą.

2. Išsaugoti dabartinį, gerai veikiančią švietimo modelį. Išsaugoti vidurines, kaimo mokyklas, tradicinį tautinių mažumų švietimo modelį, sėkmingai veikiančią visus 22-ejus Lietuvos Respublikos nepriklausomybės metus. Įvykdyti profesinių mokyklų reformą, kuri skatintų jaunimą rinktis ne „madingas“, bet rinkoje paklausias profesijas. Atsisaikyti „mokinio krepšelio“ finansavimo principo.

● Darbo partija atsakė:

Apie kandidatus į konkrečius postus kalbėsime tada, kai bus aiškūs antrojo turo rezultatai ir žinosime konkretų vietą, gautų Seime, skaičių.

O konkretūs darbai yra išvardinti Darbo partijos Seimo rinkimų programoje, dalyje „Švietimo politika“.

Antradienį (10 30), porą valandų pasiderėję, socialdemokratų, „darbiečių“ ir „tvarkiečių“ lyderiai sutarė į koaliciją pakviesti ir Lietuvos lenkų rinkimų akciją (LLRA) bei sulugo, kiek ministrų postų kuri partija gaus.

Paklaustas, ar ŠMM vadovo postas nebus atiduotas LLRA, kurios lyderis Valdemaras Tomaševskis yra minėjęs, kad šios ministerijos jo partija norėtų, A.Butkevičius LRT televizijos laidoje „Šiandien“ patikino: „Švietimo ir mokslo ministerija bus tikrai atiduota į labai atsakingas rankas. Nenoriu šiandien skelbti, bet faktiškai jau numatyta viena iš mūsų koalicijos partnerių partija ir jau yra sutarimas ir didelių diskusijų nebuvo.“

Tačiau konkrečios pavardės kol kas minimos neužtikrintai.

Darbo partijos vicepirmininkas V.Gapšys neneigė, kad tarp kandidatų į švietimo ir mokslo ministrus – Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys Vydas Gedvilas. Vienu iš galimų socdemų kandidatų į šį postą laikytas Vilniaus universiteto prorektorius Rimantas Vaitkus ministro asmens klausimą nureikšmina – teigia, jog svarbiausia, kad būtų vykdomos bendros naujos Vyriausybės politikos nuostatos.

Ką gi, laukti liko nedaug – gera vieta ilgai tuščia nebūna.

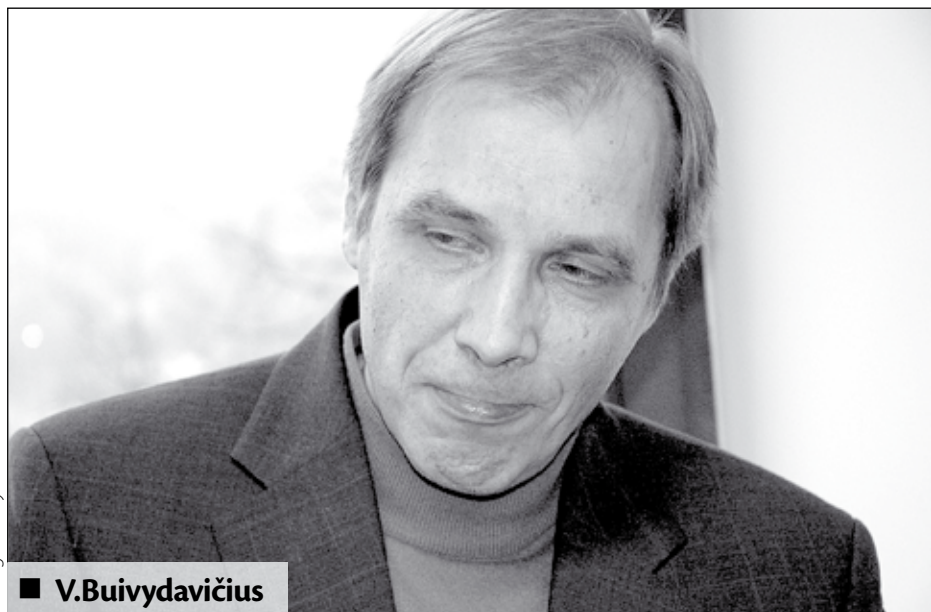
„Dialogo“ inf.

Elenos Tervytės nuotr.

➤ AKTUALU

Po ministerijos sparneliu nebesiglaus

■ V.Buivydavičius

▷ Atkelta iš 1 p.

Rado sprendimą

Kodėl mokykla, kurioje prokurorų bei kitų įstatymus gerai išmanančių tėvų vaikus moko daug pilietiškai aktyvių mokytojų, taip ilgai buvo valstybinė *de jure*, o privati *de facto*? Kodėl tokią teisinio nihilizmo apraišką taip ilgai toleravo ŠMM?

Formali priežastis – tai, jog Viešųjų įstaigų įstatymas nenumato procedūros, kaip valstybei pasitraukti iš viešosios įstaigos dalininkų. Tikroji priežastis – savo pačios priimtų įstatymų negerbiančių visuomenės kultūra.

Vis dėlto sprendimą ŠMM rado. Jos iniciatyva Vyriausybė leido ministerijai padalinti mokyklą į dvi viešąsias įstaigas: Šiuolaikinės mokyklos centrą bei Mokyimo centrą. Be to, Vyriausybė pavedė ŠMM

prisiimti ne abiejų po reorganizacijos veikiančių viešųjų įstaigų savininkės teises ir pareigas, o tik vienos – Mokyimo centro. Tokiu būdu, anot ŠMM, buvo įgyvendinta ŠiMC bendruomenės išreikšta iniciatyva, kad mokykla taptų nevalstybinė.

Nors Registrų centre savo naujojo teisinio statuso ŠiMC neskelbia, ŠMM priklausanči duomenų sistema AIKOS jau nurodo, kad ŠiMC yra privati mokykla.

Dvidešimtaisiais Lietuvos Konstitucijos galiojimo metais ŠiMC pagaliau atsiėjo ant tvirto ir skaidraus teisinio pagrindo. Tai gali būti ženklas, kad teisingumas Lietuvoje, kad ir labai pamažu, bet darosi vis tvirtesnis ne tik valstybės, bet ir mokyklos pagrindu.

Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

Kad Konstitucija netaptų tik „gražiu popieriumi“

Konstitucijos 20-metis šiemet minėtas ypatingu – rinkimų į Seimą – metu. „Kur gyvenu – demokratinėje Lietuvos valstybėje ar G.Orwello aprašytoje totalitarinėje Okeanijoje?“ – klausė savęs ne vienas pilietis, pasimetęs tarp skandalingų pranešimų apie slaptus pasiklausymus, rinkėjų balsų pirkimą ir politikų veidmainiškumą.

Nors istorijos ir pilietiškumo mokytojams toks klausimas, regis, nekilo, dėl Konstitucijos gyvybingumo neramu ir jiems.

Išvadų nepadaryta

Kai 2007 m. Lietuvoje vyko pirmasis Konstitucijos egzaminas, jo finaliniame etape daug dalyvių rašė esė „Ar Konstitucija šiuolaikinėje Lietuvoje yra vertybė“. Tokią temą rinkosi ir Šilutės pirmosios gimnazijos istorijos mokytojas ekspertas Algirdas Gečas. „Dauguma pasirinkusiųjų rašė, jog mums Konstitucija yra vertybė, – „Dialogui“ sako mokytojas. – Bet jau tada ne vienam, manau, kilo ir rimtų abejonių.“

Trečią kadenciją savivaldybės Taryboje dirbantis pedagogas prisipažįsta, kad tokių abejonių jam kilo tais metais vykusių rinkimų į vietos savivaldybių tarybas metu: vienas vietiniame laikraštyje dirbantis pažįstamas jam papasakojo apie vykstantį balsų pirkimą ir nesėkmingus savo bandymus nustatyti, kas valdo šį procesą. „Tokiais dalykais tuomet buvo sunku patikėti, bet 2011 m. vietos savivaldos rinkimuose buvo dar graužiau – ištisi kaimai neišsiblaiviančių, bet tvirtai savo pilietinę pareigą šįkart atlikti nutarusių piliečių užgulė išankstinio balsavimo rinkimų komisiją. Po rinkimų kažkas manęs paklausė: „Įdomu, kiek mandatų savivaldybės Taryboje atstovauja tokiems piliečiams? Du, trys, o gal daugiau?“ Mano abejonės tada virto tikru nerimu“, – prisimena A.Gečas.

Mokytojo nuomone, neseniai įvykę Seimo rinkimai parodė, kad jokių išvadų iš praėjusių rinkimų patirties nebuvo padaryta. „Atsakingi pareigūnai net pareiškė, kad jie yra bejėgiai kovoti su rinkimų pažeidimais, – sako 2007 m. Konstitucijos egzamine II vietą tarp savivaldos politikų laimėjęs mokytojas. – Bet tai negali ilgiau tęstis. Mes turime suprasti, kad tokia praktika gali labai skaudžiai smogti pačios mūsų valstybės, kaip demokratinės bendrijos, egzistencijai.“

Kodėl teisę rinkti brangina ne visi?

Neseniai pasibaigę Seimo rinkimai daug prieštarų minčių sukelia ir Biržų „Aušros“ vidurinės mokyklos istorijos mokytojai metodininkei, savivaldybės Tarybos narei nuo 2007 m. Audronei Garšvaitei. „Minint Konstitucijos dieną, visada apima pasididžiavimas, kad sugebėjome atkurti valstybę ir priimti demokratinę santvarką laiduojantį pagrindinį įstatymą, – „Dialogui“ sako Konstitucijos egzaminą laimėtoja tarp savivaldos politikų 2008 m. pripažinta mokytoja. – Deja, net ir dabar, einant 22-iems nepriklausomos demokratinės valstybės metams, susidaro įspūdis, kad Konstitucijoje garantuojamas teisės piliečiai ir toliau supranta kaip užrašytas, o ne realiai egzistuojančias.“ A.Garšvaitės nuomone, tokiame piliečių vertinimui didelę įtaką turi tai, kad Konstitucijos deklaruojamos nuostatos realiaime gyvenime sunkiai realizuojamos.

Mokytoja tiki, kad dauguma piliečių sąžiningai pasinaudojo Konstitucijos garantuota teise rinkti, o kandidatai konkuravo sąžiningai ir pagal įstatymą. „Tačiau akivaizdu ir tai, kad dalis piliečių savo teisės rinkti visai nevertina, – sako A.Garšvaitė. – Kritikuodami dirbančiuosius Seime dėl jų kompetencijos stokos ir nesąžiningumo, patys pasiduoda net ne už nerealius pažadus, o už vaišes ar menką pinigų sumą. Apmaudu, kad tokių rinkėjų, atrodo, buvo nemažai.“

Kita vertus, – svarsto mokytoja, – kai kurie politikai visos rinkiminės kampanijos metu pažeidinėja įstatymus,

■ A.Garšvaitė

ciniškai demonstruoja, jog šių laikytis nė nereikia – reikia mokėti juos apeiti, ir nėra už tai baudžiami. Tad gal kai kurie rinkėjai „parduodami“ savo balsą išreiškė savo požiūrį į tokį įstatymų veikimą? „Blogiausia, jog tokie veiksmai menkina piliečių išreikštą valią ir verčia abejoti viso išrinkto Seimo teisėtumu, teisine valstybės sistema“, – samprotauja A.Garšvaitė.

Kai savanoriškumas tampa neišvengiamas

A.Garšvaitė „Dialogui“ sako, kad Konstitucijos nuostatos dėl švietimo jai irgi labai aktualios. Pasak mokytojos, nors Konstitucija skelbia, kad mokymas valstybinėje ir savivaldybių bendrojo ugdymo, profesinėse bei aukštesniosiose mokyklose yra nemokamas, norėdami tinkamai pasiruošti valstybiniams egzaminams ar įveikti bendrųjų programų reikalavimus mokiniai dažnai naudojami nepigiomis korepetitorių paslaugomis. „Žinoma, tai savanoriškas pasirinkimas, – pripažįsta pedagogė. – Tačiau norint sėkmingai konkuruoti dėl valstybės finansuojamos studijų vietos toks pasirinkimas dažnai tampa neišvengiamas.“

Mokytoja taip pat teigia, kad savivaldybėms sunkiai sekasi tinkamai aprūpinti švietimo įstaigas buitinėmis higienos ir valymo priemonėmis, todėl mokyklos prašo tėvų pagalbos, o pastarieji pagrįstai stebisi – juk mokymas nemokamas. O kur dar tėvų išlaidos pratybų sąsiuviniams, kopijavimo popieriui, pažintinėms ekskursijoms...

Mokytojai kelia abejonių ir Konstitucijos straipsnio apie gerai besimokantiems piliečiams valstybinėje aukštesiosiose mokyklose laiduojamą nemokamą mokslą veikimas. Juk pagal dabar galiojančią tvarką, net labai gerai pirmuosius mokslo metus studijuojančio jaunuolio teisė į nemokamą mokslą dažniausiai nebus realizuota, jei jam nepavyko reikiama balais išlaikyti valstybinių egzaminų ir įstoti į nemokamas studijas. „Tokios situacijos rodo, kad reikia arba keisti Konstitucijos straipsnį, arba nustatyti kitokią nemokamo mokslo laidavimą“, – sako A.Garšvaitė.

Kontroversiška teisė į nemokamą mokslą

Gerai besimokančių studentų teisė į nemokamą mokslą reguliavimas ramybės neduoda ne tik A.Garšvaitei. Vilniaus dailės akademijos prorektorius Saulius Vengris naujienų portale *Bernardinai.lt* teigia, jog „Konstitucijos 41 str. nustato, kad „Valstybinėje aukštesiosiose mokyklose gerai besimokantiems piliečiams laiduojamas nemokamas mokslas“. Kita vertus, Konstitucinis Teismas savo 2008 m. kovo 20 d. nutarimu pataiso „Konstitucija valstybės biudžeto lėšomis apmokamą aukštąjį mokslą laiduoja ne visiems valstybinėje aukštesiosiose mokyklose gerai besimokantiems piliečiams“.

■ A.Gečas

Švietimo ir mokslo ministerijos sekretoriumi 2002–2005 m. dirbęs ir aukštojo mokslo plėtros planą 2006–2010 metams rengęs specialistas mano, jog toks išaiškinimas sudaro prielaidas daryti išvadas, kad ir kitus Konstitucijos straipsnius, kuriuose nėra pabrėžta, jog jie taikomi visiems, galima traktuoti liberaliau. „Pavyzdžiui, tęsiant panašius samprotavimus logiška būtų teigti, kad Konstitucinis Teismas gali neapskundžiamai konstatuoti, jog „ne visų žmonių orumą gina įstatymas“ (21 str.), arba „ne visi žmonės turi teisę turėti savo įsitikinimus“ (25 str.), arba „ne visi teisėjai, nagrinėdami bylas, klauso tik įstatymo“ (109 str.) ir pan.“, – sako S.Vengris.

Į klausimą, ar toks Konstitucinio Teismo (KT) išaiškinimas sudaro prielaidas daryti minėtas išvadas, konferencijoje, kurią Konstitucijos dienos proga surengė *Delfi.lt*, buvęs KT pirmininkas, Vilniaus universiteto teisės profesorius Egidijus Kūris atsakė taip: „Tai iš konteksto paimtas sakinyss. Kiek atsimenu, ten buvo ir apie valstybės galimybes remti arba neremti tų, kurie įstojo savo lėšomis. Vadinasi, kitas prielaidas tenka atmesti.“

Kliūtis asmeninei gerovei – valstybė?

Šilutės pirmosios gimnazijos mokytojas A.Gečas tvirtina, jog, pažvelgus pašaliečio žvilgsniu, Lietuvos Konstitucija ir šalies švietimo sistema „sugyvena“ gerai. „Galima būtų pateikti daug gerų pavyzdžių, bet negalima nematyti ir akivaizdžių bėdų, – sako mokytojas. – Blogiausia yra tai, kad mokytojai, auklėtojai ir kiti mokinių pilietiškumą ugdantys pedagogai dažniausiai paliekami vieni.“ Pasak A.Gečo, šeimose pilietiškumo vertybės dažniausiai nėra skiepijamos. Didžiausia vertybė laikoma materialinė gerovė, o valstybė dažnai vertinama tik kaip kliūtis tai gerovei pasiekti. „Akivaizdus mūsų piliečių susidvejinimas – viešai deklaruojame pilietiškumą kaip vertybę, o iš tikrųjų dažnai nejaučiam ir nerodome pagarbos savo valstybei“, – teigia mokytojas. Pasak jo, vaikai tai mato ir yra linkę perimti negatyvų suaugusiųjų požiūrį, o gabiausi ir energingiausi jaunuoliai net savo ateities nesieja su Lietuva, nes nemato joje perspektyvų.

„Turime pripažinti, kad mūsų visuomenė išgyvena rimtą krizę, savotišką sąstingį, – teigia A.Gečas. – Jeigu norime, kad mūsų šalies Konstitucija netaptų tik „gražiu popieriumi“, reikia imtis spręsti iškilusias problemas.“

„Visgi norisi tikėti, kad mūsų demokratija garbingai atlaikys iššūkius, piliečiai patikės savo politinėmis teisėmis ir aktyviai pradės jas realizuoti“, – sako A.Garšvaitė. Mokytojai optimizmo teikia kritiškas mokinių požiūris, jų drąsa reikšti savo nuomonę. „Kad tik mes, vyresnieji, savo veiksmais ir požiūriais jų neperauklėtume“, – įspėja pedagogė.

Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

Agnė Zuokienė: mano vaikai negyvena dramblio kaulo bokšte

Agnė Zuokienė – žurnalistė, Lietuvos politikos bei visuomenės veikėja, trijų vaikų motina, projekto „Nedelsk“ iniciatorė ir vadovė (nuo 2003-ųjų vykdomas prevencinis projektas prieš krūties vėžį, skatinantis moteris reguliariai tikrintis krūtis, prieš porą metų buvo įvertintas ir Europos Parlamente dėl didelio poveikio visuomenei). Nuo 2009 m. – Seimo narė.

„Dialogas“ klausia Agnės ZUOKIENĖS.

Apie mokyklą

● **Kaip prisimenate savo mokyklą? Papasakokite porą ryškiausių epizodų (pvz., linksmą ir nelabai ar pan.).**

Pamenu įsimintinas literatūros pamokas. Esu dėkinga savo mokytojai už meilę savo kalbai, rašytojams. Tai jos nuopelnas, kad iš lietuvių kalbos egzamino tiek mokykloje, tiek per stojamuosius į universitetą gavau aukščiausius įvertinimus ir visad rašydama rašinius rinkausi literatūrines temas.

Pamenu, kaip rengdavome mokyklos radijo laidas. Tai įkvėpė mane studijuoti žurnalistiką ir pasirinkti radijo žurnalistės specializaciją.

Matematikos kabinete virš lentos kabėjo užrašas „Matematika – tai proto gimnastika“. Nuo vaikystės pamėgau šią „sporto“ rūšį ir šiandien šioje srityje jaučiuosi stipriausiai, nors dauguma neteisingai mano, kad esu humanitarė.

Kadangi buvau aktyvi ir organizavau daugybę mokyklos renginių, užsitraukiau chemijos mokytojos – ji tiesiog nekontentė aktyvistų – nemalonę. Nors buvau labai stropi mokinė, per chemijos pamokas nesugebėdavau sakinio suregzti, o kartą net nualpau.

Į anglų kalbos egzaminąėjau puikiai pasiruošusi ir pakeliui į mokyklą mintyse dėliojaušiu temas. Per apgalvotą pradžią prisiminiau tik 19 bilietų ir supratau, kad visiškai nesu pasiruošusi temai „Pavasaris“. Būtent ją ir ištraukiau...

Savo auklėtoją vadinom *Kašėjumi*. Jis ne- pyko, beje, pravardė jam, išties, labai tiko. Ir dabar, kai jį sutinku, pasijuokiu iš to. Nors po mokyklos baigimo jau prabėgo 23 metai, mano buvęs auklėtojas visiškai nepasikeitė.

Pamenu, kaip pradinėse klasėse mokytoja liepdavo pilną sąsiuvinį prirašyti elgesio taisyklių, o kuriam nors vaikui prasikaltus mus sustatydavo ir liepdavo visą pamoką daryti pritūpimus, – taip ir skamba iki šiol ausyse: „Tūpt – stot – tūpt – stot...“ Taip pat iš pradinių klasių liko atmintyje neišdildomas epizodas, kaip vienas tėtis, nebepamenu už ką, prieš klasę lupo savo vaiką diržu.

Dar pamenu, kaip visa mokykla svarstė du mano bendraklasius – „chuliganus“, kurie iš kelių telefono būdelių ragelių išlupo garsiakalbius, nes konstravo kažkokį įrenginį. Juos gąsdino, kad išmes iš mokyklos; man buvo neramu, nes vaikinai buvo šaunūs.

Apie motinystę

● **Ar laikotės kokių nors auklėjimo principų bendraudama su savo vaikais?**

Nesivadovauju jokia auklėjimo teorija, tačiau labai džiaugiuosi, kad visi mano vaikai lankė Montessori darželį. Ženkla – kada noriu žaisti vienas, kada noriu kompanijos, – pasiteisino ir namuose, kaip ir atsakomybės pasiskirstymas – kas atsako už batų koridoriuje, kas už indus, kas už šiukšles. Kadangi pirmuosius vaikus gimdžiau, kai man buvo 21–23 metai, su jais lakstydavau po namus apsižergusi šluotą ir šokinė-

davau ant lovos. Dabar jau nėra taip papras-ta prisiversti žaisti net lego, todėl su pirmo-kėle daug skaitome. Džiaugiuosi, kad galima nusipirkti puikių enciklopedijų, perleistas ir visos mano vaikystės knygos. Štai vakar nusipirkom Just.Marcinkevičiaus „Laukinę kriaušę“, kurią moku mintinai...

Nesam tokie geri tėvai, kokie buvo manieji, visada žinodavę, kokią karą kariaujam per istoriją, ką mokomės per biologiją ar matematiką. Ypač tėtis labai man padėjo mokydamas susieti faktus, kad tos „skylės“ vadovėliuose tarp vieno ir kito karo būtų užpildytos paaiškinimais, kas vyko tarp jų, dėl ko kilo naujas karas ir t. t. Mano sūnus vienuoliktokas, bet tikrai nežinau, kokius uždavinius jis šiandien sprendė per matematikos pamokas.

● **Ar / kaip mokote, kad Jūsų – garsių, turtingų tėvų – vaikai neišleptų, kad negyventų dramblio kaulo bokšte?**

Mano vaikams nėra lengva. Dukra mokyklą lanko dar tik porą mėnesių, bet kasdien pasakoja, kaip ateina kitų klasių moksleiviai ir klausia: „Kuri čia Emilija?“, nes jau girdėjo, kad mokykloje mokosi „mero dukra“. Ir man pačiai neįauku užėiti į klasę, kai vaikai klausia mano dukros: „Tu ją pažįsti?“ O aš savo Emilijai – tiesiog mama... Tą patį išgyveno ir vyresnioji dukra, ir sūnus. Juk jei mokytojai leidžia sau replikuoti apie tėtį, ko galime tikėtis iš vaikų?

Mano vaikai negyvena jokiam dramblio kaulo bokšte. Dukra nuo 14 metų dirbo pardavėja vasaromis, nuo 16 iki 19 metų – absoliučiai kiekvieną sekmadienį nuo 11 iki 19 val. Dabar ji jau studijuoja Anglijoje, bet po mėnesio planuoja pradėti dirbti. Sūnus dirba kurjeriu ir budėtoju nuo 16 metų. Dirba ir mūsų namuose gyvenantis 19-metis sūnėnas, studentas. Esame atsakingi tėvai. Džiaugiuosi, kad daugiausia man dirbant su projektu „Nedelsk“ padėjo mano vyresnioji dukra, o per rinkimų kampaniją – sūnus ir sūnėnas.

Apie sukrėtimus

● **Jūsų sesuo nusižudė. Ką ši tragedija Jums „pasakė“?**

Skaudi tema ir vienareikšmiško atsakymo nėra. Tačiau visi psichologai priežasčių ieško vaikystėje. Manau, kad, užaugusi itin mylinčių ir rūpestingų tėvų šeimoje, mano sesuo nesugebėjo jaustis saugi išėjusi iš tėvų namų. Nors studijavo jau antrą „aukštąją“, turėjo nedidelį verslą, savo namus, dukrą, bet neturėjo vyro, kuris pasakytų: „Tu man rūpi.“ Labai gaila, kad ji pasirinko tokį situacijos sprendimą. Tas vaikas nebuvo jos vertas.

Todėl visų mūsų, kas auginame vaikus, viena svarbiausių užduočių ne tik sukurti saugumą, bet ir įskiepyti saugiklius. Ir nebūtinai visuomet viskas turi sektis...

Apie politiką

● **Kodėl ji Jums svarbi?**

Norint daryti gerus darbus visai nebūtina dalyvauti politikoje. Tačiau politikoje yra daug instrumentų – pastebėjai spragą – imi ir lopai ją.

Nors trejus metus Lietuvos politikai diskutavo apie Garliavą, nė vienas neparuošė siūlymų, ką daryti, kad ateityje seksualiniai nusikaltimai prieš vaikus būtų greitai ir operatyviai tiriami. Aš tyliai parengiau įstatymo projektus – ir jie jau priimti bei įsigaliojo. Nuo šiol nė vienas tyrėjas negalės pasakyti, kad jo rankos buvo „surištos“. Tas pats dėl „Snoro“ bankroto išryškintų spragų. Seimo nariai piktinasi, kodėl Lietuvos bankas neprižiūrėjo sutarčių. Bet jis ir neturėjo to daryti pagal mūsų teisinį reguliavimą. Apmaudu, kad kritikuojama, o nieko nesiūloma. Todėl pamačiusi, kad pusę metų tik kalbama ir nei Finansų ministerija, nei Vyriausybė ar Seimo nariai nepateikė jokių siūlymų, kaip situaciją keisti, pati parengiau projektus. Tiesa, jie dar „stovi eilėje“, kaip ir dar beveik 100 kitų mano pateiktų projektų bei siūlymų – dar nesvarstytų. Seime dirbau nepilnus 3 metus, tačiau pagal parengtų projektų skaičių esu pirmoji iš Seimo moterų. Darbo Seime laikotarpiu gavau daugiau nei 600 problemišκών istorijų, į visas jas reagavau. Dirbau sąžiningai ir atsakingai. Tai labai svarbu, kai Seimas visiškai praradęs savo autoritetą.

➤ MOKYKLOSE

Kitu kampu

Ruduo į Šakių „Varpo“ vidurinę atneša ne tik Rugsėjo 1-ąją, visų „Grand balių“ vadinamą mokyklos gimtadienį, bet ir Meno dienas. Šiemet į menus paminėta antrąją spalio savaitę.

Meno dienos kasmet vyksta vis kitokiu pavadinimu. Jis atspindi idėją, sufleruoja darbų temas ar tiesiog įvardija esamą situaciją. Šiemet mokykla renovuojama, todėl aplink ją pilna pastolių, įvairių statybinių medžiagų, sukiojasi darbininkai, – visa tai priverčia tiek mokinius, tiek mokytojus į daug ką žvelgti kitaip. Be to, mokykla išsiplėtė: į „Varpo“ kolektyvą įsiliejo buvusios „Aukuro“ pagrindinės mokyklos bendruomenė. Nauji žmonės – nauji žvilgsniai. Žodžiu, gyvenimas mokykloje ir šalia jos pasikeitęs, tad gyvenama bei kuriama šiemet kitu kampu. Taigi nenuostabu, kad šiųmetėms Meno dienoms ir pasirinktas toks pavadinimas – „Kitu kampu“.

Kaip visada anksčiausiai prie menų palinko mažiausieji – pradinukai. Jie kartu su Siesartėnų pagrindinio ugdymo skyriaus mokiniais kūrė vitražus, vėliau papuošusius mokyklų langus. Nuo savaitės pradžios darbavosi ir Šakių meno mokyklos mokytojo, buvusio mokyklos auklėtinio Kęstučio Dovydaičio vadovaujami moksleiviai. Jie tapo skulptoriais – ir nuo šiol mokyklos skulptūrų parkas turi dar vieną naują

ekspонатą – arklį. Pirmo aukšto vestibulyje pakibo erdvinės figūros, mokyklos valgykloje įsikūrė urbanistiniai maketai. Modeliais tapo ir fotografo Vido Venslovaičio objektyvui pakluso ne tik dramos studijos aktoriai, bet ir statybininkai. Vilijos Meškaitienės idėjos virto fotografijomis, kurios priverčia stabtelėti ne vieną.

Vis dėlto intensyviausiai menas kurtas penktadienį. Mokykloje dirbo mokytojai, mokiniai, tėvai, menininkai iš kitų mokyklų, kiti svečiai. Kaip ir kasmet atvyko Vilniaus kolegijos Dizaino ir technologijų fakulteto dėstytojai. Jie atvežė parodyti savo studentų darbų, patys įsitraukė į kūrybinį procesą, dalijosi žiniomis. Nė viena Meno savaitė neapsieina be mokyklos direktoriaus brolio Jono Daniliausko: šiemet dailininkas ant mokyklos sienos nutupdė įspūdingo dydžio skraidančią moterį. Smagu, kad Meno dienose apsilankė ir „Fluxus ministerija“, kurios menininkai savo darbus eksponuoja neįprastose erdvėse.

Taigi penktadienį mokyklos erdvės prisipildė meno (buvo čia ir rūbų kolekcijų, ir instrumentų išbandymų, ir tekstilės, ir karpinių, ir šukuosenų, ir gėlių...) bei skirtingo amžiaus, išsilavinimo, patirties menininkų, suvienytų noro pažvelgti į pasaulį kitu kampu ir kurti.

Mokytoja **AIDA CELSKYTĖ**

KLAUSIATE? ATSAKOME!

Kaip pasirūpinti perkėlimu į kitas pareigas?

Gavau išpėjimą apie atleidimą iš darbo darbdavio iniciatyva. Tačiau žinau, jog netrukus mokykloje atsiras laisva darbo vieta, kurią aš galėčiau užimti. Kokios mano galimybės būti perkeltai į kitas pareigas toje pačioje mokykloje?

Vadovaujantis nuostata, kurią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (LAT) Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija išdėstė civilinės bylos Nr. 3K-3-102/2009 (2009 03 16) nutartyje, kitas darbas darbuotojui gali būti siūlomas individualiai, bet gali būti siūlomas ir suteikiant darbuotojui informaciją apie laisvas darbo vietas įmonėje ir sudarant sąlygas išpėtam apie atleidimą darbuotojui pareikšti norą būti perkeltam, svarstant darbuotojo iniciatyvą dėl perkėlimo. Darbdavio pareiga perkelti išpėtą apie būsimą atleidimą darbuotoją į kitą darbą reiškia darbuotojo teisę būti perkeltam į kitą darbą, kurį jis pagal profesiją, specialybę, kvalifikaciją ir, reikiamais atvejais, sveikatos būklę, gali dirbti. Ši teisė gali būti įgyvendinama ir darbdavio, ir darbuotojo iniciatyva. Įstatyme nenustatyta, kieno iniciatyva turi vykti perkėlimas į kitą darbą vykdant Darbo kodekso (DK) 129 str. 1 dalies nuostatą dėl perkėlimo į kitą darbą. DK 35 str. nustatyta, kad darbuotojas turi sąžiningai naudotis savo teisėmis ir vykdyti pareigas. Tai reiškia, kad darbuotojas, turėdamas informacijos apie laisvas darbo vietas per išpėjimo laikotarpį, sąžiningai naudodamasis savo teise dėl perkėlimo į kitą darbą pagal DK 129 str. 1 dalį, turėtų informuoti darbdavį apie savo sutikimą būti perkeltam į kitą konkretų darbą, o darbdavys privalėtų tai svarstyti.

LAT nuomone, DK 129 str. pažeidimu būtų laikoma, jeigu darbuotojui nebūtų suteikta visa informacija apie laisvas darbo vietas įmonėje, nebūtų svarstomi jo pageidavimai dėl perėjimo dirbti į kitą darbą arba jis be pagrindo nebūtų suteiktas ar panašiais atvejais. Informacija apie turimas laisvas darbo vietas gali būti jam pateikta ne tik individualiai, bet ir viešo skelbimo būdu. Pastarasis būdas, pvz., paskelbimas darbdavio įmonėje skelbimų lentoje, jeigu tai įprasta informacijos skelbimo tvarka ir yra prieinama darbuotojui, gali būti pripažinta teismo kaip tinkamas informavimas apie laisvas darbo vietas, nes tai yra darbdavio pranešimas apie laisvas darbo vietas ir bet kas gali pretenduoti į jas.

Ne visos tinkamos darbo vietos darbuotojui gali būti individualiai siūlomos tik tokiu atveju, jeigu darbuotojas kitu būdu, pvz., viešu skelbimu, informuojamas apie visas turimas tinkamas darbuotojui laisvas darbo vietas. Viešas skelbimas apie laisvas darbo vietas gali būti vertinamas kaip neindividualaus pobūdžio siūlymas dėl darbo sutarties sudarymo, kuriuo gali pasinaudoti ir gavę išpėjimus apie galimą atleidimą iš darbo darbuotojai.

Teismų praktikos nuostata dėl kito darbo siūlymo per visą išpėjimo laiką turi būti vertinama ir taikoma atsižvelgiant į sąžiningumo ir protingumo reikalavimus. Jeigu nustatoma, kad per išpėjimo laiką darbuotojas buvo informuojamas apie darbdavio turimas darbuotojui tinkamas laisvas darbo vietas kitu būdu, pvz., viešu skelbimu, tai ta aplinkybė, kad kiekviena laisva tinkama darbo vieta išpėtam apie atleidimą iš darbo darbuotojui nebuvo pasiūlyta individualiai, nevertinama kaip DK 129 str. 1 d. pažeidimas.

Parengė Vytautas STRAZDAS

Atsakymo pataisa: mokytojams tarifikuojamos 0,5–3,5 valandos

Atsakydamas į skaitytojos klausimą: „Ar turi teisę vaikų socializacijos centro direktorius, nesuderinęs su darbuotojų atstovu, visiems mokytojams visai netarifikuoti valandų už darbus, kurie turėtų būti apmokami pagal Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo 27.4 punktą?“ rubrikos „Klausiame – atsakome“ rengėjas padarė apmaudžią klaidą – nurodė nebegačiojančią teisės akto nuostatą („D.“, Nr. 39).

Atsiprašome už klaidą, dėkojame už geranoriškas pastabas ir džiaugiamės, kad turime atidžius bei kritiškus skaitytojus.

Atsakymas į minėtą klausimą turėtų būti toks:

Vadovaujantis Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo 27.4 punktu, mokytojams tarifikuojamos 0,5–3,5 valandos (nepriklausomai nuo kontaktinių valandų skaičiaus per savaitę) už šiuos darbus: darbų planavimą, renginių organizavimą, ruošimąsi renginiams, metodinę veiklą, projektų rengimą ir dalyvavimą projektų veikloje, už mokyklos veiklos įsivertinimą, informacinių komunikacinių technologijų diegimo koordinavimą, vadovavimą bendrabučiui, mokomosioms dirbtuvėms, laboratorijoms, vadovavimą meno kolektyvui, turinčiam meninio pajėgumo kategoriją, ir kitus darbus. Valandų skaičių, konkretų darbą ir laikotarpį, suderinę su darbuotojų atstovais, nustato įstaigos vadovas.

Todėl darytina išvada, jog visai netarifikuoti mokytojams valandų už darbus, kurie turėtų būti apmokami pagal Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo 27.4 punktą, švietimo įstaigos direktorius neturi teisės. Manytina, kad vienintelis teisiškai pagrįstas darbdavio pasirinkimas – suderinti su darbuotojų atstovais, už kokius darbus, kokiame laikotarpiu ir kiek (0,5–3,5) valandų mokytojams tarifikuoti.

Netradicinė pamoka: V.Mačernis, Šarnelė, vizijos

Telšių „Džiugo“ gimnazijos 4 klasių mokiniai dalyvavo netradicinėje literatūros pamokoje. Geriau pažinti poetą Vytautą Mačernį ir įsigilinti į jo kūrybą mokiniai su savo lietuvių kalbos mokytojomis Aušra Ramančauskiene ir Irena Tarvainiene vyko į poeto tėviškę – Šarnelę.

Pamoka prasidėjo apsilankymu Sedos Vytauto Mačernio gimnazijoje (šioje mokykloje mokėsi poetas) ir susipažinimu su mokykla bei jos istorija. Ekskursijos po mokyklą vadovė gimnazijos direktorė Genoveita Gricienė papasakojo svečiams Sedos istoriją, paminėjo, jog šis miestelis minimas nuo XIII a., jog turi išsaugojęs daug gražių tradicijų. Pavyzdžiui, nuo 1988 m. abiturientai duoda priesaiką Sedai ir Tėvynei prie paminklo Didžiajam Lietuvos kunigaikščiui Vytautui, padeda ažuolų vainiką, uždega žvakę.

Mokytoja I.Tarvainienė pažymi, jog direktorė visą laiką kalbėjo tik tarmiškai, t. y. žemaitiškai, todėl „Džiugo“ gimnazistai jos klausėsi labai atidžiai.

„Per Varduvos upės tiltą pervažiavę, pasukome Žemaičių Kalvarijos link. Čia aplankėme poeto V.Mačernio žūties vietą, prisiminėme istorines aplinkybes, uždegėme žvakelę, nepamiršome maldos, – pasakoja informacijos autorė. – Taip pat lankėmės žemaičių paveldo saugotojo (Žemaičių Kalvarijos istorija surašyta Medinėje knygoje) Konstantino Bružo sodyboje. Įdomių dalykų apie šį žemaičių patriotą sužinojome iš gimnazijos direktorės G.Gricienės. Pasak jos, daugelis K.Bružo nesuprato ir laikė jį keistuoliu. Galbūt todėl jam nebuvo lengva įgyvendinti savo idėją – pastatyti 7 akmens paminklus poeto V.Mačernio „Vizijoms“ jamžinti. Direktorė G.Gricienė pritarė K.Bružo idėjai, surado bendraminčių, pagalbininkų ir padėjo įgyvendinti minėtą sumanymą. 2007 m.

Antanas Vaškys sodyboje pastatė koplyt-stulpį K.Bružui atminti.

Iš Žemaičių Kalvarijos riedėjome į poeto V.Mačernio gimtinę – Šarnelę. Stojome prie pirmos vizijos – akmeninio paminklo, pastatyto toje vietoje, kur buvo poeto pradžios mokykla. Skaitėme *Pirmąją* viziją, parašytą prasidėjus Antrajam pasauliniam karui (1939 m.). *Antrąją* pastatyta ant Šarnelės piliakalnio, o *Trečiąją* – ant kalvelės, nuo kurios atsiveria gražus panoraminis vaizdas į Mileikos ežerą. Čia buvo mėgstamiausia poeto šeimos vieta. Poeto *Trečiąją* viziją skirta senolei, kurią jis be galo mylėjo. *Ketvirtąją* yra prie namo, kuriame poetas gimė ir augo. Šalia kelio, kuris veda prie V.Mačernio kapo, – *Penktąją*. Netoli, prie beržynėlio, „išsikūrė“ ir *Šeštąją* bei *Septintąją* vizijos. Jų klausydami abiturientai gėrėjosi rudens spalvomis pasipuošusiu poeto tėviškės peizažu.

Poeto V.Mačernio kapas – vidury laukų. Šiandien jį prižiūri Sedos V.Mačernio gimnazijos moksleiviai: sodina gėles, ravi piktžoles, uždega žvakelę. Uždegėme žvakelę ir mes, Telšių „Džiugo“ gimnazijos mokytojos su savo abiturientais. Gimnazistai prie kapo skaitė atmintinai išmokus poeto sonetus. Visi turėjome galimybę apmąstyti poeto žodžio prasmę, pajusti magišką jo galią bei gėrėtis gamtos harmonija. Šiame skubančiame ir nuolatos besikeičiančiame pasaulyje kartais taip reikalinga sustoti ir pamąstyti apie savo būties prasmę...

■ Telšių „Džiugo“ gimnazijos abiturientai prie poeto V.Mačernio kapo

Reklama

Pastaruoju metu miestuose vyravo dvejopa reklama – skirta Maiorinio metams ir Seimo rinkimų. Paprastai – viena sau, kita sau. O juk galėtų gražiai derėti: tarkime, poeto posmas –

O jūs, kurie taip daug žadėjot

Ir norus skelbėte gražius,

Ir tuos sumanymus plačius? –

ir vaikiškai atvirai į rinkėjus žvelgiantis Kandidatas...

Kęstutis MILIAUSKAS

Mokytojai geba matyti ne atskirus dokumentus, o jų visumą

Atsakymas į lietuvių kalbos mokytojų eksperimentų R.Dilienės ir N.Bartašiūnienės straipsnį „Nemažas siurprizas. Pamąstymai apie Trojos arklį, Sfinkso mįslę ir vertinimo instrukcijos projektą“ („Dialogas“, 2012 10 18, Nr. 38).

Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino darbų vertinimo normų projektas yra paskelbtas pirmiausia lituanistų bendruomenei, kad ji įsigilintų ir pateiktų dalykinių pastabų. Projekto „Vieningo lietuvių kalbos egzamino modelio sukūrimas“ ekspertų grupė, kurios sudėtyje yra ir viena straipsnio autorių, dėkoja visiems, kurie išsako savo pastabas, pateikia konkrečių siūlymų. Juk kiekvieno dokumento projektas ir skirtas tam, kad būtų analizuojamas, svarstomas, tobulinamas.

Svarbu pabrėžti, kad rengiant egzaminą užduotį bei vertinimo normas privaloma vadovautis Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino programa (BEP). Šiuo dokumentu ir rėmėsi ekspertų grupė, rengdama minėtas vertinimo normas, be jo, dar buvo išnagrinėta „Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino užduočių bandomojo tyrimo analizė“, atsižvelgta į bandomojo tyrimo kandidatų darbų vertintojų nuomonę, gilintasi į 2012 m. lietuvių kalbos (gimtosios) ir lietuvių kalbos (valstybinės) VBE statistines analizes. Parengtos vertinimo normos turi būti išbandytos, pasižiūrėta, ar jos efektyvios, kurie kriterijų aprašai yra koreguotini. Spalio 19–30 dienomis dešimtyje regionų vyksta vertintojų mokymai, kuriuose pristatomas VBE vertinimo normų projektas, vertintojai pagal šias normas vertina pateiktus samprotavimo ir literatūrinius rašinius, teikia pastabas ir siūlymus vertinimo normoms koreguoti.

Vertinimo normų projekte daugiausia neaiškumų kelia samprotavimo rašinio turinio vertinimo kriterijus „Problemos supratimas“. BEP teigiama, kad samprotavimo rašinio turinio vertinimo kriterijus yra „problemos analizė“ (22.1.1.1). Vertinimo normų rengimo grupė daug diskutavo dėl šios nuostatos, kai kuriuose bando-

Gabrielės Tervidytės nuotr.

mojo tyrimo vertinimo normų variantuose buvo įrašyta tema ir problema. Manytume, kad reikėtų siūlyti nedidelį programos pakeitimą, tada samprotavimo turinio kriterijaus formuluotė galėtų būti papildyta: „Probleminių klausimų supratimas / temos plėtotė“.

Ne iki galo aiškus samprotavimo rašinio kriterijus „Rėmimasis privalomu kūrinio ir kontekstu“, atsiradęs laikantis BEP 22.1.1.2 punkto: „rėmimasis literatūra ir kontekstu (gebėjimas tinkamai paremti teiginius kūrinio ir kontekstu)“. Samprotavimo rašinyje mokinys svarsto pilietines, egzistencines, pasaulėvokines ir pan. problemas, todėl ne visada tinka pasinaudoti pasirinkto kūrinio ar kūrinio kontekstu. Labiau tikėtų temos, problemos kontekstas.

Giluminės struktūros terminas yra įvardytas BEP, šio kriterijaus vertinimas pakoreguotas vertinimo normų projekte ir, kaip įsitikinome Vilniuje vykusiuose mokymuose, mokytojams jau yra aiškus ir objektyviai vertinamas.

Neteisingai straipsnio autorės teigia,

kad samprotavimo rašiniuose „argumentais laikomi tik pavyzdžiai iš literatūros!“ Mokiniai pirmiausia turėtų remtis grožinės literatūros kūriniais, nes tai lietuvių kalbos ir literatūros egzaminas. Tokį pat svorį, šalia grožinio literatūros kūrinio, samprotavimo rašinyje turi ir kiti kultūriniai argumentai.

Literatūros sąvokos, kurias mokinys privalo vartoti literatūriniame rašinyje, yra įvardytos Bendrojoje programoje (Žinios ir supratimas: punktai 1.3, 1.3.4, 1.3.6, 1.3.7, 1.3.9). Jų vertinimas tikrai nelemia egzamino (ne)išlaikymo.

Vertinimo normų svarstymas rodo, kad mokytojai geba matyti ne atskirus dokumentus, o jų visumą, sieti Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino programą ir VBE vertinimo normas. Šių dokumentų dermės buvo siekiama tiek rengiant skirtingus vertinimo normų variantus bandomajam tyrimui, tiek dabartinį normų projektą. Bandomasis tyrimas sudarė galimybę išbandyti būsimo egzamino užduotis, net tris vertinimo normų variantus, sie-

kiant nuspėti galimus pavojus ir išvengti nesklandumų per 2013 metų brandos egzaminą. Ekspertų grupė atidžiai gilina ir visus pasiūlymus, nes supranta BE vertinimo normų svarbą ne tik vertinant egzaminą, bet ir ugdymo procese.

Aldona ŠVENTICKIENĖ,
Vilniaus Žemynos gimnazijos
lietuvių kalbos mokytoja ekspertė,
Irena KANIŠAUSKAITĖ,
Vilniaus „Minties“ gimnazijos
lietuvių kalbos mokytoja ekspertė,
Audronė JANICKIENĖ,
Vilniaus Šeškinės vidurinės mokyklos
lietuvių kalbos mokytoja ekspertė,
Aurelija LESAUSKIENĖ,
Vilniaus „Ateities“ vidurinės mokyklos
lietuvių kalbos mokytoja ekspertė,
Danutė VISOCKIENĖ,
Vilniaus Adomo Mickevičiaus gimnazijos
lietuvių kalbos mokytoja ekspertė,
Daiva STUKIENĖ,
Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazijos
lietuvių kalbos mokytoja ekspertė

Direktorę įžeidė profsąjungos lyderio žodžiai

Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos direktorė Valerija Palivoda reikalauja, kad Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) Zarasų r. susivienijimo pirmininkas Andrius Navickas paneigtų „tikrovės neatitinkančią informaciją“, paskelbtą straipsnyje „Streikas gali būti atnaujintas“ („Dialogas“, Nr. 38, 2012 10 18).

Apie tai direktorė V.Palivoda informavo „Dialogo“ redakciją raštu.

„Informacija (nors sunkiai šioje situacijoje ištiriamas žodis, nes „sklinda kalbos“... citatai labiau tinka sąvoka „pliatkai“) dėl „pirkimų“ valgykloje žemina mano garbę ir orumą bei menkina dalykinę reputaciją“, – teigia savo rašte mokyklos vadovė. Direktorės žodžiais, A.Navickas drastiškai interpretuoja ir jos nuomonę dėl mokyklinių autobusiukų privatizavimo.

Pasak V.Palivodos, klasių mokinių tėvų susirinkimams praversti buvo sudarytos sąlygos, nors dalis techninio personalo streikavo. „Mokykla – tai ugdymo įstaiga,

mokinių tėvai – tai irgi mokyklos bendruomenės nariai, jokių kliūčių mokinių tėvams dalyvauti susirinkime nebuvo. Ponas A.Navickas būdamas mokytoju turėtų žinoti, kad pašalinių asmenų atėjimas į ugdymo įstaigas visoje Lietuvoje reglamentuojamas vienodai“, – rašo „Santarvės“ mokyklos direktorė.

V.Palivoda reikalauja, kad A.Navickas tikrovės neatitinkančią informaciją paneigtų tokiu pačiu būdu, kaip ir paskelbė, t. y. per savaitraštį „Dialogas“.

Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos direktorės V.Palivodos garbę stojo ginti ir šios ugdymo įstaigos virėjos A.Bivainienė, N.Dudko, G.Vilkauskienė ir E.Čiškauskienė bei direktorės anūkės mokytoja I.Sabalaiuskienė.

Išvardytos mokyklos darbuotojos „Dialogui“ atsiųstame rašte taip pat tvirtina, jog straipsnyje „Streikas gali būti atnaujintas“ A.Navickas pateikė melagingą informaciją apie

direktorę V.Palivodą. Laiško autorės rašo: „Mes oficialiai pareiškiame, kad mokyklos direktorė rūpinasi mokyklos valgyklos materialinės bazės stiprinimu, organizuoja mokinių maitinimą, tikrina, kad valgyklos patalpos, gaminami patiekalai ir gaunama produkcija atitiktų higienos normų reikalavimus. Mus, darbuotojus, papiktino gerb. A.Navicko žodžiai: „...nes viskuo jos ir jos dukters šeima aprūpina mokyklos valgyklą.“ Mes atsakingai pareiškiame, kad tai yra netiesa. Tiek direktorė, tiek jos šeimos nariai, dirbantys ir besimokantys šioje mokykloje, visada atsiskaito už suteiktas valgyklos paslaugas bendra tvarka, kaip ir kiti darbuotojai.“

Laiško autorės taip pat pažymi, jog jos, valgyklos darbuotojos (trys iš jų), yra profsąjungos narės ir pritaria daugeliui iškeltų reikalavimų, tačiau tylėti, kai sakoma netiesa, teigia negalinčios. „Nepritariame, kai faktai pateikiami iš nuogirdų, paskalų“, – rašo mokyklos darbuotojos. Jos reikalauja, kad A.Navickas viešai atsiprašytų direktorės V.Palivodos.

„Dialogo“ inf.

Vaiko teisių apsauga – galima geriau

Spalio 8 d. Lietuvos nevyriausybinių organizacijų, dirbančios žmogaus teisių ir vaiko teisių apsaugos srityje, Ženevoje pristatė Jungtinių Tautų (JT) Vaiko teisių komitetui (VTK) savo parengtą ataskaitą apie vaiko teisių apsaugos padėtį Lietuvoje. Organizacijos atkreipė komiteto dėmesį į vaiko teisių apsaugos sistemos trūkumus bei vangią Lietuvos valdžios institucijų politiką vykdant būtinas reformas.

Svarbiems sprendimams trūksta politinės valios

Ataskaitoje nevyriausybinkai pabrėžia, kad, nepaisant nuolat vykstančių vaiko teisių apsaugos sistemos reformų, Lietuvoje itin trūksta politinės valios priimti svarbius sprendimus, galinčius iš esmės pagerinti vaikų padėtį. Lietuva vis dar investuoja didelės lėšas į institucinės vaikų globos palaikymą, nors visuotinai pripažįstama, kad vaikams, augantiems uždaroje globos institucijose, daroma didelė psichologinė žala, turinti įtakos visam likusiam jų gyvenimui. Daugelyje Europos šalių vaikai globojami šeimose ir bendruomenėje, tačiau Lietuva nesiryžta iš esmės keisti globos sistemos, taip palikdama institucijose augančius vaikus izoliuotus nuo visuomenės.

Ataskaitoje atkreipiamas dėmesys ir į diskriminacinę šeimos politikos koncepciją, kurios pagrindu siekiama įgyvendinti socialinės ir šeimos politikos reformas. Anot nevyriausybinių organizacijų, ši diskriminacinė politika nepadėtų išspręsti, o tik pagilintų tokias problemas kaip neefektyvi socialinės paramos sistema šeimoms, kuri neužtikrina reikalingos pagalbos ir diskriminuoja pažeidžiamus vaikus.

Vyrauja siaura vaiko apsaugos samprata

Susitikime su JT VTK dalyvavusi Žmogaus teisių stebėjimo instituto programų direktorė Dovilė Šakalienė atkreipė komiteto

dėmesį į nevyriausybinių organizacijų susirūpinimą sukėlusį Vaiko apsaugos įstatymo projektą. „Įstatymas remiasi siaura vaiko apsaugos samprata, vaikas suvokiamas ne kaip savarankiškas teisių turėtojas, bet kaip visiška priklausantis nuo valstybės institucijų ir tėvų diskrecijos. Įstatymo projekte gausu prieštaringų nuostatų, pavyzdžiui, teisiškai reglamentuojamos vaiko pareigos.“

SOS vaikų kaimų Lietuvoje draugijos vaiko interesų atstovavimo patarėja Virginija Pleckevičienė atkreipė komiteto dėmesį į susirūpinimą keliantį Lietuvoje vykdomo vaikų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos proceso formalumą ir ilgą trukmę, pastaruosius kelerius metus didėjančią institucijose augančių vaikų skaičių, mažėjančius globos šeimoje nustatymo atvejus bei globėjų (ypač profesionalių) trūkumą ir jų pasirengimą. Susitikime buvo iškeltas ir klausimas dėl globos tėvų prašymu nustatymo procedūros liberalumo bei trukmės, didėjančio šios globos atvejų skaičiaus bei jos priežiūros trūkumo.

Ataskaitoje nevyriausybinių organizacijos pažymi, kad Lietuvoje nėra oficialių tarpžinybinių mechanizmų, kurie užtikrintų sklandų vaikų globos organizavimą, draugiškus vaikams ir jų apsauga besirūpinančius teisinius procesus, pagalbą smurto aukoms, kompleksinę pagalbą kvaišalus vartojantiems jauniems žmonėms. Taip pat trūksta tinkamos ir prieinamos pagalbos neįgaliesiems vaikams, nėra seksualinio švietimo ir konfidencialių paslaugų jaunimui.

Zitos Šiogerienės nuotr.

Ragina užkirsti kelią smurtui ir kurti draugiškas paslaugas

Nevyriausybinių organizacijų ataskaitoje skatina Lietuvos Vyriausybę skirti daugiau dėmesio vaiko teisių apsaugai, tobulinti dabar veikiančią Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, teisiškai užkirsti kelią visų rūšių smurtui prieš vaikus, įskaitant fizinės bausmės, vystyti alternatyvios vaikų globos galimybes, įtvirtinti oficialius pagalbos nukentėjusiems nuo smurto mechanizmus, iškelti vaikų psichinės gerovės klausimą kaip prioritetinį sveikatos apsaugos sistemoje, kurti draugiškas teises, reprodukcines sveikatos ir seksualinio švietimo paslaugas vaikams ir jaunimui.

Alternatyvią ataskaitą parengė Žmogaus teisių stebėjimo institutas, „Globali iniciatyva psichiatrijoje“, SOS vaikų kaimų Lietuvoje

draugija, Paramos vaikams centras, Lietuvos mokinių parlamentas, „Vaikų linija“, Eurazijos žalos mažinimo tinklas, Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“, koalicija „Galiu gyventi“, Šeimos planavimo ir seksualinės sveikatos asociacija, Prierašiosios tėvystės centras.

Lietuvos Vyriausybė periodinę ataskaitą dėl Vaiko teisių konvencijos nuostatų įgyvendinimo JT VTK teikia kas ketverius metus. Alternatyvias ataskaitas, kuriose pristato nepriklausomą ir kritišką vaiko teisių padėties Lietuvoje įvertinimą bei atkreipia JT VTK dėmesį į skubiai sprendinas problemas, kurioms Vyriausybė neskiria pakankamai dėmesio ir resursų, gali teikti ir teikia nevyriausybinių organizacijų.

JT vaiko teisių konvenciją Lietuva ratifikavo dar 1996 m.

„Dialogo“ inf.

AKTUALU

Muzikai kritikuoja UPC pateiktą programą

Vilniaus miesto muzikos mokytojų metodinio būrelio (VMMMMB) pirmininkas Lietuvos muzikos ir teatro akademijos docentas, Vilniaus muzikos mokyklos „Lyra“ mokytojas ekspertas Rolandas AIDUKAS „Dialogą“ informavo, kad VMMMMB posėdyje (spalio 19 d.) buvo svarstytas Menų pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) programos projektas ir pavyzdinė Menų PUPP užduotis (testas).

Pasak informacijos autoriaus, vienbalsiai nutarta, kad tokia programa yra reikalinga, tačiau nustatyta, kad siūlomas projektas turi labai daug trūkumų, kuriuos reikėtų koreguoti.

Ką derėtų koreguoti?

■ Nagrinėjant pateikto PUPP užduočių pavyzdį nustatyta, kad užduotys yra pernelyg sudėtingos pagrindinio ugdymo pakopos moksleiviams, jas reikia koreguoti bei lengvinti, kadangi per vieną savaitinę pamoką tiek informacijos aprėpti neįmanoma.

Akivaizdu, kad užduočių pavyzdį kūrė asmenys, neturintys darbo mokykloje praktinės patirties arba nutolę nuo dabartinės situacijos mokykloje. Prie programos kaip PUPP užduoties pavyzdys pateiktas testas labiau tiktų aukštajai mokyklai arba specializuoto muzikinio ugdymo įstaigai.

■ Užduotyse yra klaidų. Pvz., 5-oje užduotyje pateiktas muzikinio rašto pavyzdys, kuriame yra melodijos užrašymo klaidų (visi natų koteliai rašomi tik į vieną pusę).

■ Jeigu programos ir testo autoriai kečia tokius aukštus reikalavimus pagrindinio ugdymo pakopos moksleiviams, tie patys autoriai privalo parašyti konkrečią išsamią programą (1–10 klasems) bei darbo metodiką Lietuvos pedagogams ir pastarojoje

aiškiai bei metodiškai išdėstyti, kaip pasiekti PUPP programos reikalaujamų rezultatų. Be to, nauja metodika pačių autorių turi būti praktiškai išbandyta ir, jeigu pasiteisins, pristatyta konferencijose Lietuvos mokytojams kaip įrodymas, kad šią programą įmanoma įgyvendinti.

■ Mokytojų reali patirtis rodo, kad mokymo programa turi būti konkreti ir bendra visos šalies moksleiviams, kadangi moksleivių tėvai, rašydami mokytojams laiškus į elektroninį dienyną, prašo pateikti konkrečius dalyko reikalavimus: „Ką konkrečiai mano vaikas turi žinoti ir mokėti?“ Mokytojams sunku atsakyti į tokius klausimus, nes šiuo metu yra išleista daug įvairių ir labai skirtingų vadovėlių. Sunku pasirinkti konkretų vadovėlį, nes kiekvienas jų turi savo privalumų ir trūkumų.

Turi būti sukurta bendra sistema, tuomet ir PUPP turės prasmę.

■ Pateikta Menų PUPP programa rodo, kad siekiama kiekybės, o ne kokybės. Vilniaus miesto muzikos mokytojų metodinio

būrelio posėdyje vieningai pritarta, kad yra svarbiau aprėpti mažiau informacijos, bet giliai (žinoti viską – reiškia nežinoti nieko).

■ Turi būti pateiktas konkretus muzikinių terminų žodynelis, žinotinų kūrinių sąrašas, išvardintos konkrečios muzikos teorijos bei istorijos temos. To reikalauja Lietuvos muzikos mokytojai, kuriems tenka didelė atsakomybė paruošti mokinius tokiai programai.

■ Pateiktoje Menų PUPP programoje pateikiamas suplaktas sudėtingų muzikos mokslų kratinys. Tokias užduotis gali atlikti tik asmenys, kurie giliai ir detalai mokosi muzikos istoriją, muzikos teoriją (solfedžio, muzikos analizę, kompoziciją, harmoniją). Tam, kad įgytum tokio lygio žinių, reikia lankyti daug papildomų užsiėmimų (dalykų), o pagrindinėje mokykloje muzikai skirta tik viena savaitinė pamoka, klasėje vienu metu mokosi 25–30 mokinių. Tokiomis sąlygomis įgyvendinti PUPP programą yra neįmanoma. Ją reikia siaurinti ir konkretizuoti. Būtina atrasti konkrečių muzikinių veiklų prioritetus. Turime konkrečiai žinoti, ko norime iš moksleivių, nes jie nėra kompiuteriai su begaline atmintimi ar robotai. Nepamirškime, kad mokiniai turi išmokti sudėtingas humanitarinių, gamtos ir tikslųjų mokslų programas.

Pagrindinė mokykla nėra „Muzikos akademija“. Dalis kiekvienos klasės mokinių neturi išlavintos muzikinės klausos, jau nekalbant apie vokalinę, analitinę ar architektūrinę klausą. Užduotys turi būti suvokiamos

įvairaus lygio moksleiviams ir orientuotos į konkrečius muzikos istorijos faktus. Analitinę klausą turintys mokiniai gilina žinias muzikos ar meno mokyklose.

■ Posėdžio nariai atkreipė dėmesį, kad per mažai dėmesio skirta lietuvių muzikinės tradicijoms ir muzikos istorijai. Jaunimas klausos užsienio atlikėjų kūrybos. O juk visiems turi rūpėti išsaugoti mūsų tautinės muzikos lobyną.

■ Programos autoriai neįsivaizduoja, koks sudėtingas šiuolaikinis jaunimas: dažnas jaunuolis nėra motyvuotas, jį sunku kuo nors nustebinti ir sudominti. Mokytojams rūpi atrasti kelią į šių laikų jaunų žmonių širdis. Šiandien stinga dvasingumo, inteligentiškos kultūros, jautrumo, draugiškumo, paslaugumo, iniciatyvos, smalsumo ir pan. Išimčių yra, tačiau jų pasitaiko, deja, tik kai kuriose ugdymo įstaigose.

■ Programos kūrėjai turėtų išgirsti ir mokinių nuomonę. Lavindami solfedžiavimo įgūdžius, atlikdami ritminio natų grupavimo ar muzikos kūrybos pratybas (kas yra užduotyse) mokiniai dažnai protestuoja ir klausia: „O kam man to reikia? Aš studijuosiu mediciną ir šių žinių savo gyvenime niekada nepritaikysiu.“ Iš dalies šie mokiniai yra teisūs.

Neapsakomai džiugu, kai jaunimas nori dainuoti liaudies dainas, sutartines, atlikti klasikinę muziką. Būtų protingiausia sukurti tokią muzikinę sistemą, kuri puoštų pagrindinio ugdymo pakopos moksleivių intelektą ir jų žinių bagažą papildytų prasmingai.

G.Steponavičius: niekada nesirūpinau savo asmens populiarumu

Gerbiamas ministre, baigiate darbo švietimo ir mokslo ministru kadenciją. Apie tai, kas veikta ir nuveikta, – rašyta ir kalbėta daug.

Kad ir kaip būtų vertinami Jūsų darbai ministro poste, vargu ar kas paneigtų – pasirodėte ryškiai, „kietai“, ne itin lanksčiai ir sistemą paliekate įvairiais lygmenimis gerokai pakeistą.

Jūsų veikla aiškiai daro įspūdį (teigiamą ar neigiamą, – vertinimai skiriasi).

Tai iš dalies atspindi ir rinkimų rezultatai.

Tačiau grįžkime prie Jūsų darbo ministro stiliumi.

Jūs savotiškai nuvainikavote daugelio politikų pamėgtą argumentą, esą ką nors sistemoje pakeisti ketveriems metams tapus ministerijos vadovu yra neįmanoma, nes bet kokiems pokyčiams kelią užkerta giliai šaknis suleidusi ministerijų biurokratija, kiti įtakingi sistemos žaidėjai.

Jūsų atveju susidaro įspūdis, kad:

1) Atėjote į ŠMM su aiškia vizija, ką ir kaip norite švietimo ir mokslo sistemoje, bet ne ministerijoje (!) pakeisti.

● Ar tikrai taip, o gal vizija formavosi jau dirbant ministru?

Gintaras STEPONAVIČIUS: Atėjau dirbti ministru ne su vizija, o aiškiai žinodamas, kokių pertvarkų ir tikslų turime siekti švietime ir aukštajame moksle. Penkioliktoji Vyriausybė veiklos programoje pažymėjo, kad bus permainų Vyriausybė, o kaip viena iš esminių permainų buvo įvardytas švietimas. Tai, ko ir kaip sieksime, buvo detalai paskelbta atskirame programos skyriuje. Noriu priminti, kad mūsų pagrindinės siekių kryptys – studijų kokybė ir prieinamumas gerai besimokantiems, savarankiška ir atsakinga mokykla, nuo biurokratijos išlaisvintas ir kūrybingas mokytojas. Taip pat – tęsti ir užbaigti pradėtus darbus, pavyzdžiui, mokyklų tinklo optimizavimą.

Darbą pradėjome tuo laiku, kai griežtomis taupymo priemonėmis buvo mėginama suvaldyti ekonomikos krizę, tad savo planams įgyvendinti ir tolesniems veiksmams turėjome labai ribotą biudžetą.

Nepraėjus nė pusmečiui, jau buvo parengtas ir Seime priimtas Mokslo ir studijų įstatymas, kurio pagrindu įvykdyta sisteminė giluminė aukštojo mokslo pertvarka. Ateinantį pavasarį studijas baigs pirmoji reformos bakalauro laida.

Bendrojo ugdymo mokyklose panaikinta beveik pusė anksčiau privalomų pildyti įvairių ataskaitų, aprašų bei kitokių dokumentų. Įvedėme ikimokyklinio ugdymo krepšelį, suteikusi galimybę pradėti spręsti vietų stygiaus vaikų darželiuose problemą. Atnaujintos vidurinio ugdymo programos, visavertį statusą mokykloje įgijo lietuvių kalba ir literatūra, kuri pagal vienodą programą dėstoma visose Lietuvos mokyklose, patvirtinta lietuvių kalbos strategija. Taip pat buvo parengta nauja vadovų skyrimo tvarka, eliminuojanti politikų įtaką ir sprendžiamąjį balsą suteikianti ekspertams, mokyklos bendruomenei bei tėvams. Nauja pedagogų kvalifikacijos tobulinimo tvarka sudaro mokytojams galimybę pasinaudoti įvairios trukmės stažuotėmis ar susidaryti personalinę profesinio tobulėjimo programą.

Mūsų darbus vardiju (paminėjau tik nedidelę dalį) ne tam, kad pasigirčiau. Noriu tik atkreipti dėmesį, kad ketveri metai – labai trumpas laikotarpis, todėl turėdamas vien tik viziją – nespėsi nieko.

Pavyko šį tą pakeisti ir ministerijoje. Šiomet atlikus ministerijų veiklos ir funkcijų efektyvumo vertinimą 10 kriterijų skalėje, Švietimo ir mokslo ministerija surinko daugiausia balų. Lyderystę mums garantavo įvykdyta struktūros pertvarka, sumažintas įvairių padalinių ir vadovų skaičius, atlikta pavaldžių institucijų tinklo optimizacija, pavyzdžiui, buvusių aštuonių veiklų dabar vykdo tik dvi, perteklinio popierizmo mažinimas.

2) Atėjote nenusiteikęs leisti į diskusijas su sistemos senbuviais. Maža to, atėjote su minimaliu skaičiumi (kiek įmanoma) „savų žmonių“, bendraminčių.

● Ar taip? Kodėl? Ar manote, kad tik taip, atsiribojant nuo „inertiškos masės“, įmanoma ką nors pakeisti? Ar manote, jog turint galią (valdžią) patarėjų ir diskusijų reikia kuo mažiau?

Atėjau nusiteikęs bendradarbiauti su ministerijos specialistais, socialiniais partneriais, turinčiais panašią ar kitokią nuomonę. Nieko nenuveiksi nei su keliais, nei su daug patarėjų, jeigu ministerijos žmonės netaps tavo komandos nariais, jeigu tavo idėjos nesulauks pritarimo universitetuose, kolegijose ir mokyklose. Prieš pradėdami aukštojo mokslo reformą apvažiavome visas aukštąsias mokyklas – diskutavome su dėstytojais ir studentais, vėliau, pristatydami aukštojo

Elenos Tervytės nuotr.

mokslo pokyčius, lankėmės gimnazijose ir vidurinėse mokyklose.

Esu aplankęs visas savivaldybes, iš pirmų lūpų sužinodavau, kaip mokytojai ir mokiniai vertina permainas, ką, jų nuomone, reikėtų keisti ar koreguoti teisės aktuose. Beje, išsakyta mokyklų bendruomenės balsas padėdavo priimti daugelį sprendimų.

Naivu manyti, kad ministras ir jo politinė komanda gali perimti ir atlikti visos ministerijos darbą, parengti reikalingų dokumentų projektus. Todėl esu dėkingas ministerijos žmonėms, kuriems mano kadencijos metu teko nemažai padirbėti (ir pasibaigus darbo laikui), praleisti ilgas valandas diskutuojant su socialiniais partneriais.

3) Atėjote pasiryžęs rizikuoti – įgyvendinti savo viziją (o gal tai išpareigojimai kam nors?), net jei dėl to stipriai nukentės Jūsų populiarumas (prisiminkime rugsėjo 14 d. pedagogų mitingą prie ŠMM, švilpimus Jums mokytojų suvažiavime (03 31) arba tvirtai Jums „priauginatą“ arogantiško vienvaldžio etiketę...).

● Manote, kad Jūsų iniciatyvoms nepritariantys sistemos dalyviai nežino, kas jiems ir valstybei gerai, o Jūs – žinote?

Niekada negalvojau taip, kaip jūs teigiate. Esu bendraujantis žmogus ir manau, kad geriausios idėjos gimsta diskusijose. Žvelgdamas atgal matau, kad ketveri metai ir prabėgo nuolatiniuose diskusijose su mums pritariančiais ir oponuojančiais

žmonėmis, su komandos nariais. Visi darbo grupių parengti projektai platesniam aptarimui būdavo skelbiami ministerijos interneto puslapyje, pristatomi viešojoje erdvėje. Tačiau diskusijos negali tęstis amžinai, ateina laikas priimti sprendimus.

Niekada nesirūpinau savo asmens populiarumu. Tas, kuriam tai svarbu, nesiims jokių pertvarkų, permainų, nes visada bus kritikuojančių, garsiai šaukiančių ir klįjuojančių etiketes.

Švietimo ir mokslo ministro kėdė yra „karšta“ – aikštė prieš ministeriją ir anksčiau matė daug įvairių mitingų ir piketų: mokinių, pedagogų, visuomenininkų. Nežinau, ar kuriam iš ministrų yra pavykę išvengti protestuotojų po kabineto langais.

4) Tikėtina, kad prie švietimo ir mokslo sistemos vairo stos kitas asmuo, kitos politinės jėgos atstovas ir – tikėtina – imsis įgyvendinti kitokią sistemos viziją.

● Dėl kurių iš Jūsų nuveiktų / iniciuotų dalykų atšaukimo, pakeitimo, sustabdymo ar pan. Jums labiausiai skaudėtų širdį?

Švietimas negali būti vienos partijos ar ministro atsakomybės sritis, tai – valstybės politikos strateginė kryptis. Suvokiant švietimo svarbą visuomenei, labai svarbu, kad ši sritis būtų pažangi. Todėl permainos yra neišvengiamos, kad švietimas netaptų sustabarėjusia, nuo gyvenimo atsilikusia sistema.

Ačiū už atsakymus.

PROJEKTAI. „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“ (AKIM)

Mokėsi seniausios fotografavimo technikos

Šiaulių Didždvario gimnazijoje žymus fotomenininkas Artūras Šeštokas trečiokams gimnazistams, pasirinkusiems dailės bendrąjį kursą, pristatė seniausią fotografavimo techniką *pinhole*, – praneša „Dialogui“ dailės mokytoja Jovita Ratnikienė. *Camera obscura* principas toks: pro mažą skylutę įsiskverbianti šviesa ant visiškai tamsios patalpos sienos projektuoja apverstą vaizdą. Taip buvo atrastas fotografavimo būdas, kurį, pavadinęs tai „Kitokia fotografija“, ir pristatė gimnazistams fotomenininkas. A.Šeštokas sakė, jog *pinhole* technika susidomi tie, kurie į fotografiją

žvelgia ne tik kaip į įvykių fiksuojančią priemonę, bet ir kaip į būdą, padedantį sukurti itin įdomų, menišką ir paslaptingą pasaulio vaizdą. Jam fiksuoti nereikalingi profesionalų naudojami fotoaparatai – *camera obscura* galima sumontuoti iš kavos, arbatos ar net degtukų dėžučių. Fotomenininkas A.Šeštokas pasiūlė didždvariečiams patiems išbandyti fotoaparato galimybes. Surengtoje fotosesijoje buvo fiksuojami veidai, kūno plastika, rudenįjančio peizažo motyvai. Išryškinus juosteles, nuskenavus vaizdus, ekrane pademonstruoti darbo rezultatai.

■ Fotomenininkas Artūras Šeštokas supažindino didždvariečius su *camera obscura* ir pasiūlė patiems išbandyti šio fotoaparato galimybes.

Tarpkultūrinis ugdymas mokykloje KITAIP

Kaip šiandieninėje Lietuvos mokykloje įmanomas tarpkultūrinis ugdymas? Į šį klausimą beveik dvejus metus mėgino atsakyti projekto „Mokytojų, moksleivių, tėvų ir NVO atstovų tarpkultūrinių gebėjimų plėtra“ vykdytojai ir dalyviai. Projekto metu Tolerantiško jaunimo asociacija ir 11 bendrojo ugdymo mokyklų iš įvairių Lietuvos vietovių visose 10-yje apskričių sukūrė ir įgyvendino eksperimentinį formalaus tarpkultūrinių kompetencijų ugdymo modelį.

Imtis šios veiklos paskatino Lietuvoje dar gana nauja tarpkultūrinio ugdymo, kaip organiškios ir integralios formalaus ugdymo sistemos dalies, vizija. „Tarpkultūriškumas šiandienos mokykloje neretai prisimenamas tik ypatingomis progomis, pavyzdžiui, minint Tolerancijos dieną. Ar to užtenka? Didžiulė patyčių problema signalizuoja, kad ne. Tarpkultūrinės kompetencijos tokios pat svarbios, kaip ir matematiniai ar kalbiniai gebėjimai, juk nuo jų priklauso, kaip sugebėsime bendradarbiauti, kurdami mūsų visų ateitį. Tad šių kompetencijų ugdymas turėtų būti toks pats kasdienis ir įprastas, kaip ir mokymasis skaičiuoti ar rašyti“, – sakė projekto koordinatore E. Tamulionytė. Todėl įgyvendinant projektą buvo užsibrėžta ieškoti galimybių integruoti tarpkultūrinių kompetencijų ugdymą į skirtingų dėstomųjų dalykų – matematikos, kalbų, dorinio ug-

dymo, geografijos, istorijos, dailės, technologijų – programas.

Pedagogai tobulino kvalifikaciją

Tarpkultūrinio ugdymo siekis – pagarus ir lygiavertis bendravimas ir bendradarbiavimas skirtingų kultūrinių, socialinių patirčių, religinių, lytinių, rasinių, geografinių, etnografinių ir kt. tapatybių įvairovėje. Paruošti mokyklos bendruomenę, sukurti specialistų, kurie būtų kompetentingi mokyklose imtis šio ugdymo, terpė buvo pirmoji projekto užduotis. Tad siekta ugdyti mokytojų, moksleivių tėvų bei NVO atstovų tarpkultūrinės kompetencijas. Buvo parengta ir Ugdymo plėtotės centro trims metams akredituota neformalaus ugdymo programa, besiremianti reflektivaus, patirtinio, transformatyvaus ugdymo koncepcijomis. Pagal programą surengtuose neformaliuose mokymuose mokytojai, moksleivių tėvai ir nevyriausybinių sektoriaus atstovai apsisvarstė aktualiausias šiuolaikinei Lietuvai tarpkultūrinės prigimties reiškinis bei mokėsi bendradarbiauti kultūriškai mišrioje aplinkoje.

Pirmieji žingsniai formalaus ugdymo sistemoje

Projektui įsibėgėjus, mokymuose savo tarpkultūrinės kompetencijas lavinę mokytojai dar kartą susirinko bendram darbui – pritaikyti tarpkultūrinių kompetencijų ugdymui per atskirų dėstomųjų dalykų pamokas tinkamus metodus. Šiam uždaviniui pasiekti buvo surengti dalykininkų seminarai. Juose pedagogai dirbo dalinda-

miesi patirtimi „lygus su lygiu“ (angl. *peer to peer*) principu, talkinami edukologijos mokslininkų bei tarpkultūrinių kompetencijų ekspertų. Į seminarus sukviesti mokytojai dalykininkai išsivežė ne tik žinių apie savo kolegų įvairiuose Lietuvos kampeliuose sėkmingai naudojamus metodus, bet ir tarpkultūrinių kompetencijų ugdymui mokykloje pritaikytus metodų aprašus, o kartu ir siekį juos išmėginti praktikoje bei patobulinti.

Drauge susikurtus metodų aprašus mokytojai išbandė savo mokyklose. Tai bene atsakingiausias projekto etapas, kai vienuolikoje projekte dalyvavusių mokyklų integruojant tarpkultūriniam ugdymui tinkamus metodus buvo atnaujintos lietuvių ir užsienio kalbų, matematikos, dorinio ugdymo, geografijos, istorijos, technologijų ir dailės ugdymo programos. Per pusę metų pagal šias atnaujintas programas buvo apmokyta per 600 moksleivių, besimokančių 5–12 klasėse. Pasak projekto vykdytojų, tai pirmasis sistemiškas tarpkultūrinio ugdymo formalioje ugdymo sistemoje bandymas. Kaip teigiama projekto efektyvumą tyrinėjusios A. Pažėraitės monografijoje „Tarpkultūrinio ugdymo Lietuvos mokyklose link“, labai svarbu plėtoti šio projekto iniciatyvą, paruošiant platesnius modulius formalaus ugdymo Lietuvos mokyklose kokybiškam atnaujinimui tarpkultūriškumo linkme.

Metodinė priemonė – į pagalbą mokytojui

Tarpkultūrinio ugdymo mokyklose gerosios praktikos kartu su teorinėmis edukologinėmis įžvalgomis sugulė į J. Bielskienės,

L. Duoblienės, E. Tamulionytės parengtą metodinę priemonę „Tarpkultūrinis ugdymas Lietuvos mokykloje: į pagalbą mokytojui“. Leidinys ne tik papildė negausias lietuviškai išleistų šiai temai skirtų priemonių gretas, bet ir yra pritaikytas formaliam ugdymui Lietuvos bendrojo lavinimo mokykloje. Jame apžvelgiamos svarbiausios tarpkultūrinio ugdymo teorinės prielaidos, aptariami mokytojams aktualiausi darbo su klase klausimai bei pateikiami pačių projekto dalyvių mokytojų sukurti ir išbandyti pamokų planai. Tai leidžia pasidalinti tarpkultūrinio ugdymo patirtimi ir skatina mokytojus imtis šio nelengvo uždavinio.

Pasak projekto vadovo A. Rudomanskio, eksperimentinis projektas tapo praktiniu pavyzdžiu, kaip tarpkultūrinis ugdymas gali tapti organiška kasdienių pamokų Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose dalimi, o ne, kaip neretai nutinka, paviršinė popamokinė ar pamokas pakeičiančia veikla.

Susidomėjusiuosius tarpkultūrinio ugdymo iniciatyvomis bei projekto rezultatais Tolerantiško jaunimo asociacija kviečia bendrauti ir bendradarbiauti. Mūsų internetinės svetainės adresas www.tja.lt.

Straipsnis parengtas vykdam projektą „Mokytojų, moksleivių, tėvų ir NVO atstovų tarpkultūrinių gebėjimų plėtra“ (Nr. VP1-2.2-ŠMM-05-K-01-043) įgyvendinant Europos Socialinio fondo Lietuvoje daugiametės 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ priemonę VP1-2.2-ŠMM-05-K „Kalbų mokymo, verslumo ugdymo ir inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas“. Projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjunga. Projektą remia Lietuvos Respublika.

Užs. 370

☛ KOLEGA – KOLEGAI

Literatūrinė viktorina „Ar pažįstame Maironį“ (VII–VIII kl. mokiniams)

Danutė RAČKAUSKIENĖ,

Alytus

Artėjant kokiam nors jubiliejui, mąstome, kokia forma jį paminėsime. Nudžiungame, kai yra galimybė pasinaudoti laikraštyje skelbiama medžiaga – tai mums leidžia sutaupyti laiko, pajvairinti darbą. Literatūrinė viktorina – tai pamokos, konferencijos dalies ar kitokio kultūrinio renginio alternatyvi priemonė. Be to, viktorina puikiai pasitarnauja kartojantis kursą ar tiesiog domintis literatūra, plečiant literatūrinį akiratį.

Siūlau tai, kuo kolegoms galėtų pasinaudoti minėdami Maironio 150-ąsias gimimo metines.

I. Kodėl poetas pasirinko Maironio slapyvardį?

1. Motinos mergautinė pavardė – Maironytė.
2. Netoli tėviškos buvo Maironių kaimas. (+)
3. Geriausias studijų draugas buvo Maironis Jonas.
4. Maironiškių kaime gyveno poeto dėdė, taip pat Mačiulis. (+)

II. Ką labiausiai mėgęs būsimasis poetas vaikystėje?

1. Drožinėti stalinius rašymo komplektus, pieštukines, rašalines, kryželius. (+)
2. Skaityti, rašyti, klausytis muzikos.
3. Žvejoti ir tapyti peizažus.
4. Kolekcionuoti pašto ženklus.

III. Kur gimė Maironis?

1. Raseinių rajone Pasandravio kaime. (+)
2. Šakių rajone Sintautų kaime.
3. Raseinių rajone Bernotų kaime.
4. Kaune.

■ Maironis

IV. Kur palaidotas Maironis?

1. Betygalos (Raseinių r.) kapinėse, šalia savo tėvų ir dviejų seserų.
2. Kauno kunigų seminarijos sodelyje.
3. Kauno arkikatedroje bazilikoje. (+)
4. Vilniuje, Katedros požemiuose.

V. Kokias Maironio eiles ar bent strofą padeklamuotumėte svečiui, nieko nežinančiam apie šį poetą?

Turi patys mokiniai parinkti.

VI. Kokią darželio gėlę poetas vadino laimūžės šviesios ir vilties... gėlele?

1. Lelijas.
2. Ramunę baltąją.
3. Rūtą. (+)
4. Bijūnus.

Nukelta į 11 p. ▷

Švietimo ir kultūros GD
Mokymosi visą gyvenimą programa Švietimo mainų paramos fondas

Fotografija – mano požiūris į pasaulį

Kauno Jono Jablonskio gimnazija dalyvauja tarptautiniame projekte „Photography as a pedagogical tool“ („Fotografija kaip pedagoginė priemonė“), kuris vyks 2 metus (2011–2013). Šiame projekte dalyvauja net 7 šalys: Ispanija, Portugalija, Italija, Turkija, Lenkija, Čekija ir Lietuva. Vienas iš pagrindinių projekto tikslų – tarpkultūrinis šių šalių bendravimas ir bendradarbiavimas, taigi projekto dalyviai turi galimybę lankytis įvairiose šalyse ir kartu atlikti įvairias kūrybines užduotis.

Projektas orientuotas į aktyvųjų mokymąsi. Moksleiviai skatinami imti į rankas fotoaparatus ir eiti tyrinėti pasaulio, ieškoti ryšio tarp to, ko jie mokosi klasėse, ir realaus gyvenimo. Fotografija turėtų tapti pagalbininke mokymosi procese. Savo kūrybinėmis idėjomis mokiniai dalinasi internetinėje erdvėje, naudodamiesi *E-Twinning* portalu. Toks prasmingas ir malonus mokymasis skatina moksleivių motyvą, žadina ir išlaisvina kūrybines ugdytinių galias. Be to, projekto dalyviai aktyviai bendradarbiauja su kitų šalių atstovais, keičiasi nuomonėmis, informacija, turi galimybę savo kūrybinius darbus parodyti kitiems. Į šį projektą įsijungė visa mokyklos bendruomenė, t. y. mokiniai, mokytojai ir netgi tėvai.

Pirmasis 7 šalių atstovų susitikimas įvy-

ko 2011 m. lapkričio 2–5 dienomis Ispanijoje, Mataro mieste. Susitikime dalyvavo tik projekto dalyvaujantys mokytojai. Jų tikslas buvo suplanuoti 2 metų darbą ir aptarti svarbiausius klausimus. Mūsų gimnazijai atstovavo 3 mokytojos: direktoriaus pavaduotoja Viktorija Nijolė Stočkuvienė, anglų kalbos mokytoja ekspertė, projekto koordinatore Romualda Liutkuvienė ir anglų kalbos mokytoja ekspertė Nijolė Marija Tikuišienė. Susitikimas buvo labai sėkmingas ir naudingas. Mokytojai susipažino, suplanavo projekto darbą, aptarė įvairius aktualius klausimus, kiekvieno vizito tikslus ir galutinius kūrybinius produktus, išmoko naudotis *E-Twinning* portalu. Be to, pedagogai lankėsi miesto savivaldybėje, pasisakė per tiesioginę radijo programą, aptarė projektą TV laidoje.

2012 m. kovo 12–15 dienomis projektinis susitikimas įvyko mūsų gimnazijoje, jam ruošėsi visa mokyklos bendruomenė. Į susitikimą atvyko 37 svečiai iš 6 šalių (15 mokytojų ir 22 mokiniai) – Ispanijos, Italijos, Portugalijos, Turkijos, Čekijos ir Lenkijos. Mokytojai gyveno viešbutyje netoli gimnazijos, o mokiniai buvo apgyvendinti mūsų moksleivių šeimose. Susitikimas vyko pagal numatytą planą: svečiai susipažino su mūsų gimnazija ir jos muziejumi, su įžymiomis Kauno vietomis, lankėsi Vilniuje ir Traku-

se. Projektinio susitikimo atidarymo metu vyko prezentacijos: projekto dalyviai pristatė savo šalis ir jų mokyklas, susitikimo dalyviai galėjo paragauti visų šalių nacionalinių patiekalų. Projektinio susitikimo metu organizuotos sporto varžybos, nuotraukų paroda „Feelings“ („Jausmai“), „Basic Vocabulary“ užsiėmimas ir net konkursas, kas geriausiai ir daugiausia išmoko visų projekto dalyvių kalbų naujų žodžių. Mūsų gimnazijos mokytojai aktyviai dalyvavo projektiniame susitikime, vedė atviras pamokas. Svečiams patiko susitikimas mūsų gimnazijoje.

Birželio 4–7 dienomis Lenkijoje, Plocko mieste įvyko trečias projekto „Fotografija kaip pedagoginė priemonė“ susitikimas. Į Lenkiją vyko trys mokytojos: R. Liutkuvienė, D. Šertvytienė, S. E. Reveltaitė ir šešios 1–2 klasių mokinės. Prieš kelionę buvo aktyviai ruošiasi, atlikta daug užduočių, todėl gestų konkurse „Gestures“ mūsų moksleivės laimėjo III vietą ir buvo apdovanotos taure. Projektinio susitikimo metu daug keliauta, fotografuota. Dalyviai apsilankė sostinėje Varšuvoje, N. Koperniko mieste – Torunėje, miestuke Sierpcie ir etnografiniame Mazovijos muziejuje.

Birželio 11–18 dienomis mūsų gimnazijos moksleiviai svečiavosi Mataro mieste, Ispanijoje. Projekto partneriai ispanai organizavo labai įdomią programą. Buvo surengtos ekskursijos po Barseloną, išvykos į unikalią vietą – Montserrat vienuolyną ir kurortinį miestelį Sitgesą. Mokiniai galėjo susipažinti su Ispanijos istorija, augmenija ir gyvūnais. Oras visą laiką buvo puikus, tad mokiniai gražiai įdegė, gerai pailsėjo. Gyvendami draugų namuose mūsų mokiniai susipažino su Ispanijos kultūra, Katalonijos papročiais ir tradicijomis, ispaniškos virtuvės ypatumais. Kelionė į kitą šalį suteikia ir galimybių pažinti, išbandyti save. Mokiniai turėjo galimybę bendrauti su ispanų mokiniais ir jų tėvais anglų kalba, tačiau teko ieškoti ir kitokių būdų save išreikšti, nes ne visi ispanai mokėjo anglų

kalbą tiek gerai, kad galėtų lengvai bendrauti. Ne visų mokinių pomėgiai ir norai buvo vienodi, todėl kai kurie mokiniai turėjo pasimokyti tolerancijos, bendravimo su kitų tautybių žmonėmis meno. Moksleiviai galėjo išbandyti ir savo fizines jėgas kopdami į Montserrat kalną.

Spalio 1–4 dienomis vyko projekto susitikimas Portugalijoje. Kokybiškas portugalų pasiruošimas susitikimui bei aktyvus moksleivių darbas tarptautinėse ir nacionalinėse grupelėse, tikslingas ugdomųjų uždavinių apibrėžimas, susipažinimas su Portugalijos gamta ir kultūra ne tik leido moksleiviams suvokti save, kaip sąmoningus ir tolerantiškus kitoms kultūroms Europos piliečius, įvertinti įvairias žinių įgijimo formas, lavinti kritinį mąstymą bei estetinį suvokimą, bet ir užmegzti šiltus tarpusavio santykius su bendraamžiais iš kitų šalių.

Manau, kad partnerystės poveikis didelės tiek mokiniams, tiek jų tėvams bei mokytojams ir vietos bendruomenei. Dalyvaudami projekte mūsų mokiniai lankosi kitose šalyse, susipažįsta su jų kultūra, papročiais, istorija. Gyvendami draugų namuose jie turi puikią galimybę pabendrauti su kitų šalių mokiniais. Tai suteikia mokiniams progą pagilinti anglų kalbos žinias ir įgūdžius, ugdyti kūrybinius sugebėjimus, toleranciją kitoms tautoms, jų kultūrai, religijai. Projekto dalyviai įgijo didesnį pasitikėjimą saviimi. Mokiniai naudoja fotografiją kaip priemonę stebėti aplinkinį pasaulį, įgyti įvairių sričių (istorijos, geografijos, sporto, užsienio kalbų, technologijų, muzikos, menų) žinių. Mokytojai turi galimybę pasidalinti savo pedagogine patirtimi, pasimokyti iš kitų šalių pedagogų ir taip pat pagilinti savo užsienio kalbos žinias.

Dabar mokiniai bei mokytojai ruošiasi kitam susitikimui, jis vyks Italijoje gruodžio mėnesį.

Romualda LIUTKUVIENĖ,
projekto koordinatore

Užs. 369

➤ KOLEGA – KOLEGAI

▷ Atkelta iš 10 p.

VII. Kokią Lietuvos upę savo kūryboje dažniausiai mini poetas?

1. Sandravą, nes ji teka per gimtąjį Pasandravį.
2. Nemuną – didžiausią Lietuvos upę.
3. Dubysą, nes ji vingiuoja per Betygalos apylinkes, Maironio gimtinę. (+)
4. Miniją.

VIII. Kokią didžiausią poeto silpnę pastebėdavo aplinkiniai?

1. Besaikį knygų pirkimą.
2. Statybas ir perdėtą namų puošybą. (+)
3. Norą išsiskirti.
4. Vienuolišką gyvenimą.

IX. Kuris iš šių Maironio eilėraščių yra paskutinis?

1. *Sudieu.*
2. *Malda.*
3. *Paskutinis akordas.*
4. *Vakaro mintys.* (+)

X. Vienintelis Maironio eilėraščių rinkinys?

1. *Viršūnės ir gelmės.*
2. *Erdvių ugnys.*

3. *Tau, tėvyne.*

4. *Pavasario balsai.* (+)

XI. Kurios iš šių poemų priklauso Maironio plunksnai?

1. *Eglė žalčių karalienė.*
2. *Raseinių Magdė.* (+)
3. *Čičinskas.* (+)
4. *Devyni broliai.*

XII. Kokiai literatūros kryptčiai priskirsite Maironio poeziją?

1. Romantizmui. (+)
2. Simbolizmui.
3. Futurizmui.
4. Estetizmui.

XIII. Maironio gyvenimo data?

1. 1868–1953.
2. 1904–1945.
3. 1862–1932. (+)
4. 1873–1944.

XIV. Maironis savo eilėse mini žemčiūgus. Kokios tai gėlės?

*Kur rausta žemčiūgai, kur rūtos žaliuoja
Ir mūsų sesučių dabina kasas,
Kur sode raiboji gegutė kukuoja,*

Ten mūsų sodybas keleivis atras.

*Kur žemčiūgai, žalios rūtos, kur raiba gegutė,
Ten Tėvynė, ten sodybos, ten sena močiutė.*

XV. Pabaigti pasakyti kurį nors Maironio posmą:

*Pelėsiais ir kerpe apaugus aukštai...
Arba
Eina garsas Prūsų žemės...
Arba
Pavasario saulė prašvito meilčiai...*

XVI. Kokia poeto Maironio pavardė, vardas?

1. Antanas Baranauskas.
2. Vincas Kudirkas.
3. Jonas Mačiulis. (+)
4. Justinas Marcinkevičius.

XVII. Kodėl net į bažnyčią poetas vaikystėje turėjo eiti su naginėmis ar vyžomis?

1. Tėvai gyveno nepasiturinčiai.
2. Tuo tėvai pabrėždavo, kad nuo seno kaimie kiekvienam lietuviui tik taip ausis primtina. (+)
3. Kad neišsiskirtų iš kitų valstiečių, gyvenančių prasciau, tarpo.
4. Naginės ir vyžos – lietuvių valstiečio buities atributai. (+)

XVIII. Kokios temos aktualiausios Maironio lyrikoje?

1. Atsiskyrėlio dalia susvetimėjusiame pasaulyje.
2. Jausmai Dievui, gamtai, žmogui. (+)
3. Didingi dabarties vaizdai.
4. Lietuvių kovos su kryžiuočiais. (+)

XIX. Kaip poetas eilėraščiuose kalba apie Lietuvos ateitį?

1. Lietuva ateities neturi.
2. Ateitis šviesi, prasminga, kupina vilties. (+)
3. Apie ateitį Maironis visai nekalba.
4. Lietuva ateityje – Sovietų Sąjungos respublika.

XX. Kas lėmė, kad Maironis tapo lietuvių tautinio atgimimo dainiumi?

1. Gyveno lietuviškos spaudos draudimo metais. (+)
2. Šeimos tradicijos, puoselėjančios lietuvių tautinę sąmonę. (+)
3. Vykė caro įsakymą.
4. Namuose turėjo lietuviškų knygų spaustuvę.

P. S. Tarp atsakymų gali būti ir keli variantai teisingi. Teisingi atsakymai pažymėti ženklų (+).

Miuziklo autorius – fizikos mokytojas

M. Macaičio nuotr.

■ Mokytojas Virginijus Kukulskis. Akimirka iš spektaklio.

Šiaulių Lieporių gimnazijoje – neeilinė premjera: žiūrovams pristatytas miuziklas „Viena neįvykusios pamokos istorija“. Jo autorius – fizikos mokytojas Virginijus Kukulskis. Kūrinyje muzikine kalba pasakojama, kas būna (o būna visko – vieni šoka, kiti dainuoja, treči prisipažįsta meilę, kiti šiaip kvailioja ir pan.), kai mokytojas pamiršta ateiti į pamoką. Smagu, kad su gimnazistais scenoje pasirodo ir pats autorius – mokytojas V.Kukulskis. „Aktoriams“ plačias saviraiškos galimybes suteikia laisva spektaklių kompozicija, be to, reklamą, scenografiją, rūbus, garso ir vaizdo instaliacijas irgi kuria patys gimnazistai.

Mokytojas V.Kukulskis savanoriškai rašo scenarijus ir su gimnazistais kasmet pastato po spektaklį, kurį rodo gimnazijos ir asocijuotų mokyklų bendruomenėms. Žiūrovai jau matė „Plėšiką Hocenpločą“, „Kaip asilukas laimės ieškojo“, „Don Kichotą“, „Išsaugosime uniformas ateities kartoms“.

Fizikos mokytojo režisuojami spektakliai – unikalūs reiškinys gimnazijoje, nes vaidinti susirenka nemažai moksleivių, o svarbiausia, kad vaidmenis gauna visi norintieji. Mokytojas sako turintis tikslą, kad ir patys nedrąsiausieji arba tie, kuriems vienas ar kitas dalykas nesiseka, parodytų, jog yra gabūs kitokiai veiklai, ir būtų pastebėti. Gimnazijos naujokams, ypač pirmokams, tokia meninė veikla padeda greičiau integruotis į bendruomenę. Gimnazistai juokauja: jei ir ne-

moki nieko, mokytojas V.Kukulskis vis tiek iš tavęs „nulipdys“ žvaigždę. Mat pedagogas mano, kad pasaulis neišvysta daugybės talentų dėl to, kad šiems pritrūksta drąsos. Pasak mokytojo, nieko negalima atlikti tobulai, į gyvenimą reikia žvelgti per humoro prizmę, o svarbiausia – nauji potyriai ir entuziazmas.

Vaidinti V.Kukulskio režisuojamuose spektakliuose susirenka įvairių gebėjimų ir poreikių gimnazistai. Taip kūrybiškai pritaikomas fizikos dėsnis, jog tik priešybės gali išlaikyti veiksmų pusiausvyrą, be to, pats mokytojas sako, jog visi jo spektakliai apie fiziką, tik reikia gebėti tai išvelgti.

Tiesa, spektaklių statymas – ne vienintelis kūrybiškai dirbančio fizikos mokytojo pomėgis, derinamas su moksleivių ugdymu: jis tapo paveikslus ir puošia jais gimnazijos erdves, rengia kitų kūrėjų, tarp jų ir gimnazistų, parodas, rašo eilėraščius.

Sakoma, kad šiuolaikinėje besikeičiančioje visuomenėje svarbu, kad žmogus būtų kūrybiškas, tada jis gebės pozityviai susitvarkyti su gyvenime pasitaikančiomis ne visada teigiamas emocijas keliančiomis situacijomis. Ne paslaptis, kad nemažą įtaką asmenybės formavimuisi daro ir mokykla. O tam, kad būtų ugdomas kūrybiškumas, reikia, kad ir pats mokytojas būtų kūrybiškas, ir kad tinkamos sąlygos tam būtų. Ir viena, ir kita galima rasti Lieporių gimnazijoje.

Rita NORKUTĖ, Aida ŠLIAŽIENĖ,
Šiaulių Lieporių gimnazijos mokytojos

Rudens simfonija Žeimelyje

Su rudeninių lapų puokštėmis, vaisių ir daržovių kraitėmis, įvairiais skanėstais ir meniškais vietinių auksarankių amatininkų dirbiniais į Pakruojo r. Žeimelio vidurinę mokyklą atkeliavo nuotaikinga rudens gėrybių ir amatų šventė „Rudens simfonija“. „Po trumpos įsikūrimo valandėlės kultūros namuose 1–4 klasių stalai lūžo nuo įvairiausių skanėstų, kompozicijų iš sodo ir daržo gėrybių, kurias mokiniai sukūrė tėvelių, senelių ir mokytojų padedami. Cukinijos, morkos, burokėliai, obuoliai čia tarsi pasakų pasaulyje virto plaukiančiais laivais, prašmatniais automobiliais, daugiaaukščiais namais. „Auksarankių dirbtuvėse“ mezgimo, keramikos, dekupažo, nėrimo, bitininkystės, juostų pynimo, siuvinėjimo ir kitus amatus demonstravo bei mokiniams pamokas vedė 12 vietinių amatininkų... Aplinka prie kultūros namų puikavosi skulptūromis ir rudeninėmis puokštėmis, kurias iš sodo, daržo, lauko gėrybių bei gelių sukūrė 5–8 klasių mokiniai kartu su savo auklėtojais. Ant pievelės akis džiugino dvyliktokų sukurti kilimai iš gamtinių medžiagų“, – pasakoja „Dialogui“ mokyklos direktoriaus pavaduotoja **Raimonda Gasperavičienė**.

Kartų bendrystė „Vaivorykštėje“

Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazija jau kelintus metus spalį organizuoja renginį, į kurį pakviečia Klaipėdos rajono garbaus amžiaus mokytojus. Tokia iniciatyva atsirado dėl nuosirdaus noro pagerbti žmones, kurie ilgus savo gyvenimo metus, žinias, patirtį, kūrybines mintis skyrė mokyklos (švietimo sistemos) kūrimui. Susiformavusi miela tradicija mokytojams senjorams suteikia galimybę susitikti, pabendrauti, vystyti kartų bendrystę. Iniciatyvos suburti rajono mokytojus senjorus ėmėsi gimnazijos direktoriaus pavaduotoja D.Mockienė. „Ieškoma įvairesnių renginių formų: kažkada buvo organizuota pamoka, kurią vedė keli „Vaivorykštės“ gimnazijos mokytojai, kitąsyk surengta diskusija apie mokytojo reikšmę jaunam žmogui, žaidimas „Proto mūšis“, dalyvauta susitikime su Klaipėdos dramos aktorais, peržiūrėta vaizdo medžiaga ir kiekvienais metais dalijamasi prisiminimais, liudijančiais praeities svarbą dabarčiai, ateičiai. Susitikimus visada pajvairina gimnazijos mokinių meno kolektyvų (skudutininkų ansamblio, merginų choro, ansamblio, šokių grupių, estradinio ansamblio), skaitovų pasirodymai. Dėmesys žmogui, glaudus bendradarbiavimas pamažu tampa gražia visos bendruomenės švente“, – pasakoja „Dialogui“ mokytoja **Zofija Vaitkuvienė**.

Tarpmokyklinė astronomijos viktorina

Sostinės Žėručio pradinėje mokykloje įvyko Vilniaus miesto tarpmokyklinė viktorina „Žvaigždikas 2012“. Joje dalyvavo Jono Basanavičiaus, Pilaitės, Žirmūnų, Žvėryno gimnazijų ir Žėručio pradinės mokyklos mokiniai. Dalyviai buvo suskirstyti į komandas-raketas, kurias sudarė po vieną mokinį iš kiekvienos mokyklos. Atliekant užduotis reikėjo pademonstruoti ne tik astronomijos žinias, bet ir kūrybingumą bei sumanumą. Komandų atsakymus, komandų kūrybiškumą, originalumą vertino rimta komisija: Salininkų gimnazijos fizikos mokytojas P.Loza, Ugdymo plėtotės centro metodininkas P.Leonavičius ir Žvėryno gimnazijos 4 klasės mokinys E.Bertulis. Po įtempto darbo visi dalyviai vaišinosi „astronominėmis“ vaišėmis. Apie tai „Dialogui“ parašė viktorinos organizatoriai **Ada ir Ovidijus Kavaliauskai**.

Tvarko kapines ir sveikatinasi

Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos Neformaliojo švietimo ir pagalbos skyriaus vedėja **Irena Kiltanavičienė** „Dialogui“ pasidžiaugė, kad gimnazijos 1–3 klasių mokiniai 4 dienas iš eilės dalyvavo rudeninėje talkoje. Prieš keletą metų gimusi graži tradicija pavasarį ir rudenį tvarkyti Senąsias miesto kapines tebetęsiama. Šį kartą darbas kapinėse buvo tikrai nelengvas, nes kalnai klevo lapų siekė talkininkų kelius...

Dar I.Kiltanavičienė pranešė apie gimnazijoje vykdomą sveikatinimo projektą „Sveiki deriniai – naudingi padariniai“. Prieš rudens atostogas projekto darbo grupė pakvietė gimnazijos bendruomenę į akciją „Sveikai, greitai ir skaniai“. 4 klasių mokiniai, vadovaujami technologijų mokytojos J.Burneikienės, paruošė įvairių sveikų užkandžių su obuoliais: morkų ir obuolių salotų, keptų obuolių, kelių rūšių keptų sumuštinių ir keksiukų su obuoliais. Jais vaišino ir mokytojus, ir mokinius, ir kitus gimnazijos darbuotojus. Pageidaujantys valgyti sveikai, greitai ir skaniai galėjo įsigyti ir patiekalų receptų.

Saugus kelias į biblioteką

G.Arelūnienės nuotr.

Baisogalos (Radviliškio r.) bendruomenė organizavo renginį „Saugus kelias į biblioteką“ (projektas „Eismo saugumas bendruomenėse 2012“): apsirengę ryškiomis liemenėmis, suaugusieji iš mokyklos-darželio kiemo lydėjo Baisogalos mokyklos-darželio pirmokus ir priešmokyklinės grupės vaikus link bibliotekos, mokė pereiti gatvę, kurioje nėra pėsčiųjų perėjos, priminė taisykles. Apie šį renginį „Dialogui“ pranešė bendruomenės pirmininko pavaduotoja **Vilija Kaščionienė**.

Nauja erdvė gabiausiems ir aktyviausiems

Šiaulių „Romuvos“ gimnazijoje įkurtas aktyvių ir gabių mokinių klubas „Jaunasis mokslininkas“. Šią idėją inicijavo patys gimnazistai, besidomintys mokslinė tiriamąja veikla, – praneša „Dialogui“ mokytoja **Gitana Trinkaitė**. Moksliniams užsiėmimams gimnazijoje sudarytos palankios sąlygos: įrengtos modernios chemijos, fizikos, biologijos laboratorijos, pavadintos T.Grotuso vardu, modernizuotas informacinių technologijų kabinetas, funkcionalios individualizuoto mokymo ir audiovizualinė auditorijos, vardinė Z.Gėlės auditorija, kompiuterizuoti visų mokomųjų dalykų kabinetai (kompiuteriai, projektoriai, dokumentų kameros, daugelyje kabinetų ir interaktyvios lentos). Klube „Jaunasis mokslininkas“ veikia 6 sekcijos (humanitarinių, tikslųjų, gamtos, socialinių mokslų ir menų). Sekcijų vadovai – patys moksleiviai. Klubo nariai vykdydys projektinę veiklą, organizuos mokslines praktines konferencijas, rengs informacinius pranešimus, vykdys tiriamąsias veiklas. Ateityje numatoma glaudžiai bendradarbiauti ir su kitomis miesto bei šalies gimnazijomis, aukštosiomis mokyklomis, socialiniais partneriais.

■ Mokslinė tiriamąja veikla besidominčių gimnazistų iniciatyva Šiaulių „Romuvos“ gimnazijoje įkurtas aktyvių ir gabių mokinių klubas „Jaunasis mokslininkas“.

Ramybės neradę palaikai

Už išgarsėjimą kartais tenka brangiai sumokėti, o kai kam pelnyta šlovė ar kitokie nuopelnai ir po mirties neduoda ramybės...

(Redakcijos pastaba: jautrių nervų žmonėms skaityti nerekomenduojama.)

Kas išniekino poeto kapą?

■ F. Petrarca

Prieš keletą metų mokslininkai iš Padujos atvėrė kapvietę, kurioje 1374 metais buvo palaidotas garsus italų poetas Francesco Petrarca. Jų laukė nemalonūs siurprizai: kai statybinis kranas pakėlė marmurinio sarkofago dangtį, pasirodė, jog kapvietė išniekinta – iš medinio karsto, buvusio sarkofago viduje, tebuvo likusios nuolaužos, o poeto kaulai gulėjo ant akmenų...

Į sarkofagą Petrarcos palaikai buvo patalpinti 1380 m. – iki tol jie išsėjos Arkua bažnyčios pastate. 1943 m. dėl bombardavimų juos pervežė į požeminę Palaco Dukale saugyklą Venecijoje, 1946-aisiais grąžino atgal. Kas ir kada pastarąjį sykį sunioškojo poeto kapvietę – neišku. Žinoma, kad 1630 metais tai buvo padaręs girtas vienuolis, nusprendęs pasisavinti dalelę „ižymybės griaučių“. Už tai jis gavo tremties.

Kas privertė tyrinėtojus sudrumsti didžiojo humanisto amžinąjį miegą, praėjus daugiau nei 600 metų po jo mirties? Ogi kultūrinis smalsumas. 2004-aisiais buvo minimas Petrarcos 700 metų gimimo jubiliejus, ir ta proga Italijos kultūrinių vertybių ministerija nusprendė ištyrinėti jo palaikus – patikrinti, ar poetas tikrai atrodė taip, kaip liudijo mūsų laikus pasiekę jo atvaizdai (ekspertams dėl to kilo abejonių). Poeto portretas buvo atkuriamas pagal išlikusius kaukolės fragmentus. Tuo tikslu juos teko iš pradžių sutvirtinti, panaudojant specialias chemines medžiagas. Dabar visas pasaulis pagaliau sužinojo, kaip atrodė Petrarca...

Prakeiktas konkistadoras

Dar vienas nelaimingasis, po mirties negavęs ramybės, – garsusis konkistadoras Hernanas Cortesas. Užkariaudamas Meksiką, jis sunaikino daugybę actekų genties indėnų. Actekų genties vadas Cuauhtemocas prieš nužudomas sušuko jam į veidą: „Prieš Dievą už tai atsakysi!“

Cortesas mirė 1547 m. Sevilijoje ir buvo palaidotas šeimos kape. Bet praėjus 15-ai metų karstas su jo palaikais buvo pervežtas per vandenyną ir palaidotas Teskoko vienuolyne. Kai Meksika išsivadavo iš ispanų valdžios, jo palaikai vos išvengė ugnies... 1946-aisiais jie buvo surasti ir ištyrinėti. Iš viso didžiojo konkistadoro kūnas buvo perlaidotas šešis kartus.

■ H. Cortesas

Neramusis smuikininkas

Nesyk buvo perlaidotas ir karstas su garsiojo smuikininko Niccolo Paganinio palaikais.

Oficiali versija skelbia, kad Paganinis mirė Nicoje 1840-ųjų gegužę. Kūnas buvo balzamuotas, bet Nicos vyskupas, garbusis Domenico Galvano, uždraudė muzikantą laidoti vietos kapinėse, kadangi šis buvo kaltintas ryšiais su nelabuoju ir Bažnyčia jį buvo apšaukusi eretiku. Tada draugai nusprendė nugabenti karstą su Paganinio kūnu į gimtąjį maestro miestą Genują. Bet Genujos gubernatorius Felipe Paolucci atsisakė laivą su eretiko palaikais įsileisti į

■ N. Paganinis

uostą. Škunai teko 3 mėnesius išstovėti jūroje. Prietaringi jūrininkai tikino, jog naktimis iš karsto sklinda atodūsiai ir smuiko garsai...

Pagaliau buvo gautas leidimas pernešti karstą į grafo Cessoles, artimo Paganinio bičiulio, pilies požemį. Bet po kurio laiko tarnai pradėjo skųstis, kad iš karsto tamsoje sklinda šviesa. Tuomet smuikininko griaučiai buvo pervežti į Villafranko lazareto lavoninę. Tačiau netrukus ir lavoninės tarnautojai pradėjo skųstis, esą negyvėlis labai jau neramiai elgiasi...

Kur baigėsi smuikininko palaikų klajonės? Yra kelios versijos. Guy de Maupasant'as viename iš savo romanų išdėstė, esą daug „iškentėję“ Paganinio palaikai apie penkerius metus išsėjos negyvenamojoje uolėje Sent Onoro saloje, o muzikanto sūnus visą tą laiką siekė gauti Popiežiaus leidimą tėvo palaikus palaidoti žemėje...

Tačiau grafas Cessole savo memuaruose išdėsto visai kitus faktus. Jie liudija, jog palaikai Cessoles vilą pasiekė 1845 m. Bažnyčia niekaip nedavusi leidimo palaidoti genijaus pagal krikščioniškas apeigas. Tai įvyko tik 1876-aisiais, praėjus 36 metams po Paganinio mirties.

Kad ir kaip ten būtų, 1893-aisiais kapas vėl buvo atkastas – dėl gandų, kad iš jo sklinda keisti garsai. Kai jau supuvęs riešutmedžio karstas, dalyvaujant Paganinio vaikuičiui, čekų smuikininkui Františekui Ondříčkui, buvo atidengtas, pasirodė, jog kūnas praktiškai sudūlėjo, puikiai išsilaikė tik galva... Vėl pasklido kalbos apie muziko ryšį su velniu. 1897 m. palaikai vėl buvo perlaidoti.

Mirties bausmės negyvėliams

Žinoma daug atvejų, kai palaikai buvo išniekinti dėl politinių motyvų. Štai IX amžiaus pabaigoje popiežiumi tapęs Steponas VI nusprendė surengti teismo procesą savo pirmakui, velioniui vyskupui Formozai. Negyvėlis buvo iškastas, aprengtas popiežiaus drabužiais ir pasodintas į Vatikano sostą.

Per teismo posėdį velionis buvo pripažintas kaltu dėl daugelio nusikaltimų ir lavonui buvo surengta parodomoji bausmė: nukirsti pirštai, kuriais popiežius, gyvas būdamas, laimindavo parapijiečius. Po to negyvėlį Formozą už kojų pririšo prie arklio ir, pertempę per visą Romą, įmetė į Tibro upę.

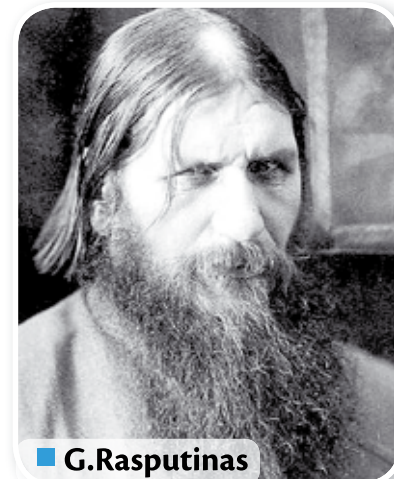
Panaši istorija nutiko ir Oliveriui Cromwelliui. Jo palaikai buvo ištraukti iš kapo, buvusio Vestminsterio abatijoje, ir pakarti, o galva, jau beveik supuvusi, išsta-

■ O. Cromwellis

tyta visuotinei apžiūrai ant Vestminsterio vienuolyno stogo.

Bausdavo negyvėlius ir Rusijoje. XVII a. pradžioje buvo surengta parodomoji bausmė Lžedmitrijui I, labiau žinomam kaip Grigorijus Otrepjevas. Iš pradžių palaikai keletą dienų išgulėjo aikštėje, vėliau buvo viešai išplakti, lavonui perpjautas pilvas, o į burną įkišta dūdelė... Išniekintas kūnas iš pradžių buvo užkastas pakelės griovyje, paskui vėl atkastas, sudegintas, pelenais užtaisyta patranka – ir iššauta...

■ G. Rasputinas

Panašus likimas ištiko ir kitą Grigorijų (vardas, ko gero, simboliškas Rusijai) – Rasputiną, mistiką, telepatą, išgarsėjusį neeiliniu paleistuvavimu, manipuliacijomis bei artimais santykiais su paskutiniojo Rusijos imperatoriaus šeima. Po nužudymo, kurį įvykdė sąmokslininkų grupė, jis buvo palaidotas Carskoje Selo parke. Tačiau praėjus porai mėnesių, 1917-ųjų vasarį, kilo revoliucija. Rasputino kapas buvo rastas, ir Laikinosios vyriausybės ministras pirmininkas Aleksandras Kerenskis įsakė kūną sunaikinti. Keletą dienų karstas su lavonu išstovėjo specialiame vagonė. Rasputino palaikai buvo sudeginti kovo 11-osios naktį Politechnikos instituto garinio katilo ugniavietėje.

Parengė Dana DOVYDAITYTĖ

➤ KOLEGA – KOLEGAI

Pradinukų projektas „Mano valstybė“

Kėdainių mokyklos-darželio „Puriena“ 3 ir 4 klasės mokiniai ugdo savo pilietiškumą dalyvaudami projekte „Mano valstybė“.

Ketvirtokai per pasaulio pažinimo pamoką kalbėjo apie tai, kaip Lietuvos valstybė valdoma. Remdamiesi vadovėlyje pateikta informacija ir asmenine patirtimi vaikai nurodė, kas Lietuvoje vykdo valstybinę valdžią, aptarė valstybinių institucijų paskirtį ir apibūdino jų veiklą, tyrinėjo Prezidento vėliavą, paaiškindami joje pa-

vaizduotus simbolius. Kai nutarė rinkti papildomą medžiagą apie Lietuvos prezidentus, pasiūlė prisijungti ir trečiuokams. Iš to kilo idėja parengti ir įgyvendinti projektą „Mano valstybė“.

Organizavome mokiniams ekskursiją į Prezidento rūmus, susipažinome su jų istorija. Sužinojome, kad per daugiau nei 600 metų šiuose rūmuose buvo įsikūrę vyskupai ir generalgubernatoriai, čia buvo apsisotę karaliai, carai ir net Prancūzijos im-

peratorius Napoleonas Bonapartas. Politinis valstybės gyvenimas visuomet sukosi aplink šiuos statytus, degintus ir vėl garsių architektų rekonstruotus rūmus, todėl neatsitiktinai 1997 m. jie tapo LR Prezidento būstine, kurią ir toliau lanko užsienio valstybių prezidentai ir aukščiausio rango politikai. Ekskursijos metu turėjome galimybę susipažinti ne tik su rūmų, bet ir su Lietuvos istorija.

Paskatinome mokinius dalyvauti „Lietuvos Respublikos Konstitucijos egzamine

2012“. Mokiniai turėjo atlikti kūrybinę užduotį – piešti jubiliejinį Konstitucijos viršelį.

Į šį projektą aktyviai įsitraukė ir mokinių tėvai. Jų padedami mokiniai rinko ir renka informaciją apie prezidentus, žmones, garsinančius mūsų kraštą, kartu vyko į prezidentūrą. Šis projektas skatina mokinius ne tik domėtis Lietuvos istorija, bet ir mylėti savo Tėvynę, kraštą, gimtą miestą.

Jovita KRUTKIENĖ, Dalia URBIENĖ,
Kėdainių mokyklos-darželio mokytojos

Maironio 150-osioms gimimo metinėms

Bendradarbiaujant su muziejumi

Gerdos Kemežienės nuotr.

■ Viso renginio metu keturios merginos piešė – vaizdavo savo vizijas ir išgyvenimus, atrastus skaitant Maironio kūrinis.

Kauno Viktoro Kuprevičiaus vidurinės mokyklos lietuvių kalbos, dailės, muzikos mokytojai, subūrę 5–10 klasių mokinių komandą ir pakvietę bendradarbiauti Kauno choreografijos mokyklos šokių grupę, parengė meninę siuitą „Noris pasiekti amžiną grožį“, skirtą Maironio 150-osioms gimimo metinėms. Kad pamoka taptų dar spalvingesnė ir įtaigesnė, praplečiant galimybę pasidalinti gerą patirtimi su miesto bendruomene, buvo pasirinkta ir netradicinė edukacinė erdvė – Lietuvos švietimo istorijos muziejus (LŠIM). Netradicinėje integruotoje pamokoje susiliejo žodis, muzika, šokis ir dailė. Mokiniai deklamavo Maironio eiles, dainavo dainas, grožėjosi nuostabiu šokiu. Viso renginio metu keturios merginos piešė, popieriaus lape pavaizduodamos savo vizijas ir išgyvenimus, atrastus skaitant Maironio kūrinis. „Dialogui“ apie renginį parašiusios V.Kuprevičiaus vidurinės mokyklos direktorės pavaduotoja ugdymui **Gerda Kemežienė** ir LŠIM kultūrinių renginių organizatorė **Daiva Žiurauskienė** išreiškia lūkestį, kad „ši edukacinė pamoka taps tradicine, o puiki idėja sklis po kitas Kauno mokyklas ir skatins mokytojus dažniau kurti atraktyvius, įdomias pamokas, kooperuotis su kitomis švietimo ir kultūros įstaigomis, kad mokykla taptų patraukliomis kūrybinėmis mokslo dirbtuvėmis“.

Audrino „Klausimėlio“ apie Maironį fragmentai

Trakų r. Aukštadvario vidurinės mokyklos bendruomenė ruoštis pradėjo dar rugsėjį. „Šventinę savaitę pradėjo radijo laida „Dainuojame Maironio eiles“, kurios metu buvo pristatyti Maironio 150-osioms gimimo metinėms skirti renginiai. Atidaryta mokinių darbų paroda: akį džiugino Maironio eilėraščių iliustracijos, margaspalvės austos juostos. Per lietuvių kalbos pamokas 5–12 klasėse vyko dokumentinio filmo „Mūsų Maironis“ peržiūra ir aptarimai, pašnekesį audrino „Klausimėlio“ laidos apie Maironį fragmentai. Pertraukų metu mokykloje skambėjo Maironio eilėraščiai, virtę dainomis, jas atliko skirtingų stilių atlikėjai. Šventinės savaitės kulminacija buvo popietės „Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę...“ Ketvirtadienį per mokyklinį radiją klausėmės, kaip Maironio eiles skaito aktorius Laimonas Noreika...“ – apie šventinės Maironio jubiliejui skirtos savaitės renginius Trakų r. Aukštadvario vidurinėje „Dialogui“ pasakoja **Vaida Morozaitytė**.

Popietė-koncertas

Utenos Dauniškio gimnazijos lituanistės sukvietė gimnazijos bendruomenę į Maironio jubiliejinį minėjamą-koncertą. Žiūrėta filmuota medžiaga apie prelatą Joną Mačiulį-Maironį, apžvelgta poeto kūryba, prisimintas gyvenimo būdas. Popietės dalyviai išgirdo ir mažai publikuotų pasakojimų. Skaitytos, dainuotos Maironio eilės. Moksleiviai sužinojo daug faktų, naujai nušviečiančių kūrėjo asmenybę, – praneša **Violeta Develienė**.

Alytaus rajono maironiečiai pasižada...

Alytaus rajono maironiečiai ir jų vadovės paminėti Maironio 150-ųjų gimimo metinių susirinko į Punią. Renginyje prisidėjo šv. Mišių auka už mūsų tautos dainių, už Lietuvą, už maironiečius ir jų prasmingą veiklą. Iškilmingą sambūrį Pūnios mokykloje-daugiafunkciame centre po įvairiausių sveikinimo žodžių pradėjo ir vėliau užbaigė Butrimonių gimnazijos mergaičių ansamblis (vad. N.Valvonenė) dainomis Maironio žodžiais. Apie iškilų Maironio asmenybę kalbėjo Butrimonių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja G.Žiurinskienė, L.Naujalienė (Alovės pagr. m-kl.) skaitė pranešimą „Maironio kūrybinis palikimas šiandieniniam lietuviui“. Kompozicijas pagal Maironio eiles parodė Butrimonių ir Simno gimnazistai, Maironį skaitė ir dainavo maironietės iš Venciūnų bei Daugų. Pasak maironiečių vadovių **Sigitos Juškevičienės** (Daugų Vlado Mirono gimn.) ir **Genovaitės Žiurinskienės**, iškilmingame renginyje naujais Lietuvos maironiečių draugijos nariais tapo ir garsiai priesaikos žodžius, įpareigojančius mylėti Tėvynę ir gimtinę, ištare apie 50 Alytaus rajono mokinių. Renginyje tęsėsi ant Pūnios piliakalnio: Pūnės kalnas, pasak informacijos autorių, pasirinktas dėl to, kad tai vienintelis Dzūkijos krašto istorijos ir kraštovaizdžio paminklas, apdainuotas Maironio.

Neišnyko kaip dūmas

„...Nors koją bandė pakišti jaudulys, bet mokinių ir mokytojų sakomi posmai skambėjo jautriai ir nuoširdžiai. Maironio skaitymų dalyviai įrodė, kad poetas neišnyko „kaip dūmas, neblaškomas vėjo“, bet liko gyvas. Jis gyvas ne tik fotografijose, paveiksluose, kūryboje, daugelio lietuvių atmintyje, bet įsitvirtina ir augančių vaikų širdyse“, – apie Maironio jubiliejinės sukakties paminėjimą Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazijoje pasakoja **Rita Samoškienė**.

Gimnazistai drauge su senjorais

Kretingos r. Darbėnų gimnazijoje bibliotekos darbuotojos A.Burbienė, L.Butkutė ir D.Dautartienė organizavo literatūrinę popietę „Išliksiu aš gyvas...“ Į ją gražiai integravosi ne tik gimnazistai (padeklamuotas ne vienas eilėraštis, padainuota ne viena daina), bet ir mokytojai senjorai. Renginį vedė mokytojos lituanistės L.Butkutė ir J.Rubiniene. Lietuvių kalbos mokytojas **Juozapas Maksvytis** (šios informacijos autorius) popietėje dalijosi mintimis apie poeto giminės žemę – „Dubysos atkranti žalius“, mokslo metus, kūrybinių galių brendimą...

Rado paminėtą ir Žagarę

Renginių ciklas „Savaitė su Maironiu“ lituanisčių A.Gedžienės ir **Aušros Lukšaitės-Lapinskienės** (informacijos autorė) iniciatyva organizuotas Joniškio r. Žagarės gimnazijoje. Įvairių klasių mokiniai piešė Maironio eilėraščių iliustracijas ir surengė jų parodą. Mokytojos V.Arlauskienė ir A.Kančelskienė moksleiviams vedė integruotą lietuvių kalbos ir geografijos pamoką „Maironio kelias per Lietuvą“: gimnazistai skaitė Maironio lyriką bei rinko toponimus, be gerai žinomų Nemuno, Šešupės, Raseinių ir kitų pavadinimų, mokiniai rado paminėtą ir savo gimtąją Žagarę. Integruotos pamokos metu parengtas žemėlapis „Maironio kelias per Lietuvą“, kuriame pažymėtos visos Maironio aprašytos Lietuvos vietos ir t. t.

Radijo valandėlės, viktorina, inscenizacijos

Plungės technologijų ir verslo mokyklos bendruomenė Maironio sukakčiai paminėti skyrė visą savaitę: mokiniai, vadovaujami Gimnazijos skyriaus vedėjos **Danutės Sausdravienės** (informacijos autorė), lietuvių kalbos mokytojų V.Bražinskienės ir V.Gedgaudienės, studijavo poeto biografiją, domėjosi jo asmenybe, skaitė ir mokėsi poeto eilėraščių. Kas rytą radijo valandelių metu mokiniai priminė mokyklos bendruomenei poeto Maironio gyvenimo kelią, asmenybės išskirtinumą bei kūrybos bruožus. Surengta pamoka-viktorina „Ką aš žinau apie Maironį“. Maironiui skirtos savaitės renginius vainikavo šventinis renginys „Taip niekas tavęs nemylės“: kiekvienos grupės atstovai buvo pasirenę deklamuoti ar inscenizuoti po vieną Maironio eilėraščių...

Teatrinė impresija

Kauno r. Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytoja **Zigrita Petraitienė** praneša, jog neseniai garliaviškiai į mokyklą buvo pakvietę aktorius V.Kochanskį, P.Venclovą, dainininkę R.Preikšaitę ir pianistę R.Blaškų, kurie atliko teatrinę impresiją „Ant aukuro širdį nešiau“. Programoje skambėjo Maironio eilėraščiai, ištraukos iš laiškų ir pamokslų, S.Gedos sonetai „Maironio mirtis“, M.K.Čiurlionio, A.Kačanausko ir J.Naujialio vokaliniai ir fortepijoniniai kūriniai. Maironio metai tęsiasi: 5–12 klasių mokiniai ruošiasi meninio skaitymo konkursui „Mano gimtinė“ (11 13), o dar kitą savaitę mokykloje rengiama Maironio metams skirta lietuvių kalbos savaitė, kurioje dalyvaus visa mokyklos bendruomenė.

Trys įkvėpti pasivaikščiojimai su Maironiu

Tauragės „Versmės“ gimnazijos bendruomenė Poeto jubiliejinis metus paminėjo įvairiopa: Maironiui buvo skirtas meninio skaitymo konkursas, gimnazistų deklamuojamos eilės skambėjo B.Baltrušaitės viešojoje bibliotekoje ir Tauragės radijuje vykusiuose skaitymuose; mokykloje veikia Maironiečių būrelis, tad rengti pranešimai apie Maironio idealus ir ryšį su dabartimi, su programėle keliauta po rajoną, dalyvauta renginiuose, deklamuota, dainuota. Artėjant Poeto gimtadieniui, gimnazistai įsijungė į mokytojos **Audronės Anulienės** organizuotą integruotą lietuvių kalbos, dailės ir užsienio kalbų projektą „Maironio įkvėpti“. Mokiniai kūrė eilėraščių Maironio motyvais, vertė į užsienio kalbas, iliustravo. Projekto darbai papuošė gimnazijos koridoriaus sieną.

Baigiamąjį renginį – netradicinę pamoką „Trys pasivaikščiojimai su Maironiu“ – organizavo lietuvių kalbos mokytoja **Remigija Kalendienė** ir jos ugdytiniai. „I eilėraščių, dainų pyne susiliejo Poeto žodžiai apie gimtinę, Lietuvą, tautos istoriją, žmogaus gyvenimą. Susimąstyti skatino skaitomos ištraukos iš M.Martinaičio esė, rašytos prieš dešimtmetį, apie Maironio pasitraukimą iš visuomenės gyvenimo ir šiandienos abiturientės pasvarstymai, kiek Poeto reikia mums dabar“, – rašo lituanistė.

■ Renginys „Trys pasivaikščiojimai su Maironiu“ Tauragės „Versmės“ gimnazijoje

Straipsnių autorių mintys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Už reklamos ir skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai neregistruojami ir negrąžinami. Kopijuoti ar platinti savitiraštę publikuojamą medžiagą be redakcijos sutikimo draudžiama.

Leidžia UAB „Polilogas“.

REMIA SPAUDOS, RADIO IR TELEVIZIJOS FONDAS Media Support Foundation

Išleista ketvirtadieniais. Laikraštis leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. SL 093. 4 sp. l. Tir. 2021 egz. Spausdino UAB „Lietuvos ryto“ spaustuvė, Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius. ISSN 1392–1916

DIALOGAS

Vyriausioji redaktorė
Elena Tervidyte
Tel. 234 4328,
mobil. 8 ~ 699 38 150,
telen@takas.lt

www.dialogas.com

Redaktorė **Lizeta Lozuraitytė**: redaktore@dialogas.com; tel. 234 0482
Apžvalgininkas **Vytautas Strazdas**: apzvalgininkas@dialogas.com; tel. 234 6943
Korektorė **Lina Paragytė**: korektura@dialogas.com
Maketuotojas **Arturas Gusevas**: maketas@dialogas.com
Vyr. buhalterė **Rasa Krilavičiūtė**: buhalterija@dialogas.com
Administratorė **Daiva Šilinskaitė**: info@dialogas.com; tel./faksas 234 1571
Prenumerata: prenumerata@dialogas.com

Savitraščio indeksas 0017.
Redakcija: Antakalnio g. 31, LT-10312 Vilnius. Faksas 234 1571
Įmonės kodas 221262680. Atsiskaitomųjų sąskaita LT72 70440 6000118958
AB SEB bankas. Banko kodas 70440.

Išpūdžiai iš milijoninio Seulo

Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos (PKNPM) direktorė Danutė Kriščiūnienė dalyvavo Seule (Korėja) vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Visuotinė Taikos Federacija ir jos dabartinė veikla už taiką“. Šis milžiniškas renginys subūrė politikos, švietimo ir kultūros atstovus iš 184 šalių, – praneša „Dialogui“ **Laima Lapėnienė**.

PKNPM direktorė ne tik atstovavo Lietuvai konferencijoje, bet ir dalyvavo Sun Myung Moono, masinėmis vedybų ceremonijomis išgarsėjusio Susivienijimo bažnyčios įkūrėjo, itin prabangiose laidotuvsė. Pasak informacijos autorės, D.Kriščiūnienė, nepaisant įtempo konferencijos grafiko, spėjo pasivaikščioti milijoninio Seulo gatvėmis, kurios jai atrodė „tarsi nuolat banguojanti žmonių jūra“, aplankyti Didžiuosius rūmus (buvusi karalių rezidencija), muziejus, pabendrauti su korėjiečiais bei susitikti su klausos negalia turinčiais vaikais. Grįžusi iš Seulo, D.Kriščiūnienė pasakojo, jog Korėjoje, jei šeimoje yra kurčias vaikas, tėvams nekyla abejonių, ar jie turi išmokyti gestų kalbą. Direktorė taip pat sužinojo, jog Korėjoje klausos aparatai populiariausi už kochliarinius implantus.

■ Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos direktorė Danutė Kriščiūnienė su mažaisiais Seulo gyventojais

TYRIMAI

Asocialų elgesį lemia smegenų pokyčiai

Manoma, kad penki iš šimto Jungtinės Karalystės (JK) paauglių turi elgesio sutrikimų. Tai tokia psichikos būklė, kuri verčia žmogų elgtis agresyviai ir asocialiai. Dėl to suaugus didėja psichikos ir fizinės sveikatos problemų rizika.

Pastaraisiais metais elgesio sutrikimų rodiklis itin išaugo tarp paauglių mergaičių, o paauglių berniukų grupėje jis bemaž nepakitęs.

JK ir Italijos mokslininkai nustatė, kad elgesio sutrikimų turinčių paauglių mergaičių smegenys skiriasi nuo normaliai besielgiančių bendraamžių. Tyrimas, kuriame dalyvavo 40 paauglių mergaičių, atskleidė, kad egzistuoja skirtumai su emocijomis siejamose smegenų zonose.

Nuskenavę 22 elgesio sutrikimų turinčių paauglių mergaičių smegenis, gautus rezultatus mokslininkai palygino su 20 tokių sutrikimų neturinčių mergaičių skenografijos nuotraukomis. Gauti duomenys buvo palyginti su atitinkamais paauglių berniukų skenografijos rezultatais.

Mokslininkai nustatė, kad elgesio sutrikimų turinčių paauglių mergaičių, kaip ir berniukų, migdoliniu kūnu vadinama smegenų dalis yra mažesnė nei kitų bendraamžių. Migdolinis kūnas dalyvauja jaučiant ir suvokiant baimę.

Taip pat nustatyta, kad elgesio sutrikimų turinčių paauglių mergaičių smegenų zonoje, vadinamoje sala, yra mažiau pilkosios medžiagos. Ši smegenų zona siejama su emocijomis ir savo paties emocijų suvokimu.

O štai ankstesniame tyrime elgesio sutrikimų turinčių berniukų sala, priešingai, buvo didesnė nei kontrolinės grupės paauglių, ir mokslininkai kol kas to paaiškinti negali.

Tyrėjai pastebėjo dėsni – kuo blogiau paauglė elgiasi, tuo labiau jos smegenys nukrypusios nuo normos.

„Dialogo“ inf.

SVETUR

Premjerų išpažintys

Dniepropetrovske studentams valandos paskaitą skaitė buvęs Didžiosios Britanijos premjeras Tony Blairas. Politikas prisipažino jaunystėje svajojęs tapti roko žvaigžde, o politika visai nesidomėjęs. Pasak T.Blairo, Micku Jaggeriu (grupės *The Rolling Stone* solistas) jam tapti nepavyko, tad teko ieškoti kitos vietos gyvenime. Vėliau jis 8 kartus pralaimėjo rinkimus. Jam sakant pirmą savo viešą kalbą, didelėje salėje sėdėjo 6 žmonės, vienas jų į kalbos pabaigą užmigo. „Aš visą gyvenimą mokausi iš savo klaidų ir „prašovimų“, – dalijosi su studentais T.Blairas. Politikas, be kita ko, teigė pirmą mobilųjį telefoną įsitaisęs, kai paliko premjero postą.

Beje, Rusijos premjeras Dmitrijus Medvedevas šių metų pradžioje taip pat prisipažino vaikystėje turėjęs kitokią ateities viziją – svajojo tapti mokytoju.

„Dialogo“ inf.

Geografija moksle ir mokykloje

Lietuvos edukologijos universitetas
Geografijos edukacinių tyrimų centras (GETC)

Nacionalinė mokslinė konferencija

Geografija: mokykla, studijos, mokslas

2012 m. lapkričio 23 d. (penktadienis). Pradžia 10 val.

Pranešimų temos:

- Geografijos edukacijos situacija ir perspektyva
- Geografijos studijų pasirinkimo motyvai ir karjeros klausimai
- Geografijos informacinės sistemos ir jų taikymas edukacijoje
- Modulinio geografijos mokymo galimybės
- Gamtos, socialinių ir humanitarinių mokslų jungtys geografijoje ir edukacijoje
- Lietuvos gyventojų, pramonės, gamtos saugos problemų kontekstai

Registracija į konferenciją vyksta iki lapkričio 19 d. el. p. zigmas.kairaitis@vpu.lt. Atsiųsime patikinimą, kad esate užregistruoti. Dalyvių skaičius ribotas. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Konferencija vyks Lietuvos edukologijos universitete, Gamtos mokslų fakultete, Studentų g. 39, LT-08106, A 11 auditorijoje.

Užs. 367

MOKYKLOSE

Žaliasis augalų labirintas Ilgakiemyje

Kauno r. Ilgakiemio mokykloje-darželyje ši spalį pasodintas žaliasis augalų labirintas – tai projekto „Judėk aktyviai – gyvenk sveikai“ dalis. Jai įgyvendinti pasitelkti mokyklos-darželio auklėtiniai, jų tėvai, kaimo bendruomenė, Garliavos apylinkių seniūnija, IĮ E. ir A.Mačių medelynas. Pastarojo savininkai mokyklai-darželiui padovanojo augalus, iš kurių buvo kuriamas labirintas, konsultavo, kaip teisingai pasirinkti labirinto brėžinį, augalus, sodinimo laiką, kartu su tėveliais ir vaikais sodinti augalus.

„Žaliasis augalų labirintas – dar viena edukacinė erdvė vaikų pažintinei ir ugdymajai veiklai organizuoti. Joje auklėtiniai galės aktyviai judėti, žaisti, lavins orientacinius gebėjimus, mokysis prižiūrėti augalus. Judėjimas labirinte vaikams suteiks daug teigiamų emocijų. Ar tikrai taip bus, pasakysime po metų, kai krūmai prigis ir supins iš šakų tankią labirinto sieną“, – dalijasi su „Dialogu“ Ilgakiemio mokyklos-darželio direktorė **Aušra Gužauskienė**.

PAKLaidINIMAS MIŠKE

(Pramoga 7–18 m. moksleiviams)
Trakų r., 29 Lt/asm.

www.vaiduokliai.lt, info@vaiduokliai.lt,
mob. +370 652 16 600

S.

ŠIAME „DIALOGO“ NUMERYJE MINIMOS 66 UGDYMO ĮSTAIGOS

„Ateities“ vidurinė, Vilnius
„Aušros“ gimnazija, Joniškis
„Aušros“ vidurinė, Biržai
„Džiugo“ gimnazija, Telšiai
„Minties“ gimnazija, Vilnius
„Romuvos“ gimnazija, Šiauliai
„Santarvės“ pradinė, Zarasai
„Šaltinio“ pagrindinė, Tauragė
„Vaivorykštės“ gimnazija, Gargždai
„Varpo“ vidurinė, Šakiai
„Verdenės“ pagrindinė, Panevėžys
„Versmės“ gimnazija, Tauragė
Adomo Mickevičiaus gimnazija, Vilnius
Alovės pagrindinė, Alytaus r.
Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazija, Jurbarkas
Aukštadvario vidurinė, Trakų r.
Baisogalos mokykla-darželis, Radviliškio r.
Butrimonių gimnazija, Alytaus r.
Choreografijos, Kaunas
Darbėnų gimnazija, Kretingos r.
Dariaus ir Girėno progimnazija, Šilalė
Daugų Vlado Mirono gimnazija, Alytaus r.
Dauniškio gimnazija, Utena
Didždvario gimnazija, Šiauliai
Garliavos Jonučių vidurinė, Kauno r.
Gelgaudiškio specialioji, Šakių r.
Ilgakiemio mokykla-darželis, Kauno r.
Jono Basanavičiaus gimnazija, Vilnius
Jono Jablonskio gimnazija, Kaunas
Juliaus Janonio gimnazija, Šiauliai
Juozo Balčikonio gimnazija, Panevėžys
Juozo Miltinio gimnazija, Panevėžys
Kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinė, Panevėžys
Kuršėnų Daugėlių pagrindinė, Šiaulių r.

Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazija, Šilalės r.
Lieporių gimnazija, Šiauliai
Mato Slančiausko progimnazija, Joniškis
Meno, Šakiai
Meškuičių gimnazija, Šiaulių r.
Mokykla-darželis „Puriena“, Kėdainiai
Muzikos mokykla „Lyra“, Vilnius
Naujamiesčio pagrindinė, Jurbarkas
Pilaitės gimnazija, Vilnius
Pirmoji gimnazija, Šilutė
Punios mokykla-daugiafunkcis centras, Alytaus r.
Salininkų gimnazija, Vilnius
Sedos Vytauto Mačernio gimnazija, Mažeikių r.
Simono Daukanto gimnazija, Šiauliai
Simono Gaudėšiaus gimnazija, Šilalė
Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinė, Jurbarko r.
Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiauliai
Šeškinės vidurinė, Vilnius
Šiuolaikinės mokyklos centras, Vilnius
Technologijų ir verslo, Plungė
Vaikų lopšelis-darželis „Dobilas“, Jonava
Viešvilės pagrindinė, Jurbarko r.
Viktoro Kuprevičiaus vidurinė, Kaunas
Vincas Kudirkos progimnazija, Kaunas
Vincas Kudirkos progimnazija, Šiauliai
Vytauto Didžiojo pagrindinė, Jurbarkas
Žagarės gimnazija, Joniškio r.
Žemelio vidurinė, Pakruojo r.
Žemynos gimnazija, Vilnius
Žėručio pradinė, Vilnius
Žirmūnų gimnazija, Vilnius
Žvėryno gimnazija, Vilnius

Savanorystė – ne veltui praleistas laikas

■ Per „Maisto banko“ akcijas kasmet Lietuvoje paremiama apie 20 tūkst. sunkiau gyvenančių asmenų.

„Tos kelios valandos savanorystės prekybos centre – ne veltui praleistas laikas. Tai laikas, kai sudarai žmonėms galimybę padėti kitiems, kai gali pakalbinti ir parduotuvę plūstančius pirkėjus ar net panešėti jų pirktinių krepšelį, tai laikas, kai gali susirasti gerų draugų ir išgyventi bendrystės, solidarumo, gailestingumo, padėkos ir empatijos jausmus.“

Su nekantrumu lauksime pavasarinės „Maisto banko“ akcijos ir jau dabar kviečiame visus norinčius ir galinčius aktyviai prisijungti prie paramos akcijų įgyvendinimo“, – rašo „Dialogui“ Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos moksleivė **Austėja Augustinaitė**, viena iš daugelio savanorių, dalyvavusių „Maisto banko“ organizuotoje akcijoje sunkiau gyvenantiems asmenims paremti.

Sambūris „Gimnazistai – Gimnazistams“

Panevėžio Juozo Miltinio gimnazijos mokinių bendruomenė jubiliejinių renginių savaitę, skirtą mokyklos 45-mečiui, baigė įspūdingu renginiu – sambūriu „Gimnazistai – Gimnazistams“. Į renginį pakviesti visų miesto gimnazijų atstovai J.Miltinio gimnazijai skyrė muzikinius sveikinimus: šokius, dainas. „Gausiausią koncertinę programą parengė Juozo Balčikonio gimnazijos bendruomenė. Matėme jaunimo grupės atliekamą šokį „Varnai“, klausėmės vaikinų ansamblio atliekamos liaudies dainos „Sutems tamsi naktuzėlė“, gėrėjomės linksma „Jadvygos polka“. Mokinius parengė muzikos mokytoja R.Mingailienė, koncertmeisterė muzikos mokytoja J.Grobova, šokių kolektyvo vadovė K.Nainienė...“ – pasakoja „Dialogui“ J.Miltinio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui **Virginija Milaševičienė**.

Su JAV ambasados atstovu – apie prezidento rinkimus

Šiaulių Simono Daukanto gimnazija palaiko glaudžius ryšius su P.Višinskio bibliotekos Amerikos skaitykla. Jos koordinatore R.Baristaitė pakvietė gimnazijos mokinius dalyvauti diskusijoje apie prezidento rinkimus su JAV ambasados Lietuvoje darbuotoju Alexu Whanu. Svečias papasakojo gimnazistams apie savo studijas universitete ir darbą ambasadoje. Po to vyko diskusija apie artėjančius JAV prezidento rinkimus, apie rinkimų į prezidentus procedūras abiejose šalyse. Gimnazistai, pasak „Dialogui“ apie susitikimą parašiusios anglų kalbos mokytojos **Dianos Vaidžiulės**, klausinėjo, kaip kandidatai į prezidentus ruošiasi debatams, kaip visuomenės informavimo priemonės pristato kandidatus, kuriose valstijose koks kandidatas populiariausias ir kaip sekėsi dabartiniam JAV prezidentui B.Obamai vykdyti savo priešrinkiminius pažadus. Ambasados darbuotojui buvo įdomu išgirsti gimnazistų nuomonę apie politines partijas ir Seimo rinkimus Lietuvoje.

Obuolių pyragų šventė Meškuičiuose

Meškuičių gimnazijoje (Šiaulių r.) vyko nuotaikinga obuolių pyragų ir rudenėlio šventė. Susirinkusiuosius šokių pasveikino choreografijos mokytojos S.Valčikienės parengti gimnazijos šokėjai. Kiekviena klasė į šventę atsinešė pačių pagamintų skanėstų – kvepiančių obuolių pyragų, keptų obuolių su burnoje tirpstančiu įdaru, šviežiai išspaustų obuolių sulčių, taip pat įvairiausių rudeninių rūšių obuolių. Gardėsiomis vaišinosi, vieni kitų patiekalus gyrė, receptų klausinėjo ir vaikai, ir mokytojai. Gimnazijos koridoriuje vyko mokinių fotografijų ir piešinių paroda rudens tema. Vykę žaidimai, atrakcionai buvo unikalūs – juose irgi panaudoti obuoliai. Apdovanojimams – obuolių girliandos. „Šventė buvo kvapni, skatinanti džiaugtis ir naudotis mūsų soduose užaugusiu derliumi, gamintis ir valgyti sveiką maistą“, – rašo „Dialogui“ mokytojos **Aušra Petrauskienė** ir **Genovaitė Liepinia**.

Tauragės krašto skautų sueiga

Tauragės krašto skautai kiekvieną rudenį renka į sueigą vis kitoje mokykloje. Šiemet sueigą „Ant draugystės pamatų“ organizavo Jurbarko r. Viešvilės pagrindinės mokyklos skautų draugovė „Karšuva“. Sulaukta draugovių iš Šilalės – Simono Gaudėšiaus gimnazijos (vadovė E.Gedeikienė), Dariaus ir Girėno progimnazijos (L.Jasaitė), Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazijos (R.Milkintienė); iš Šakių r. Sudargo M.Sederevičiaus draugovės (S.Norkienė); iš Jurbarko – Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijos (A.Žižienė), Naujamiesčio ir Jurbarko r. Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinių mokyklų (vadovės V.Beinarienė ir J.Kuzmienė). Šv. Mišios, susirinkimas prie simbolinio „vakaro laužo“, „Protmūšis“, kurio metu mokiniai pasikartojo, pagilino žinias apie skautiją, – tai tik dalis smagių ir prasmingų sueigos dalyviams organizuotų veiklų. Apie jas „Dialogui“ parašė Viešvilės mokyklos mokytoja, skautų vadovė **Danutė Daunorienė**.

Su K.Kasparavičiumi pieš žirafą

Joniškio Mato Slančiausko progimnazijos bendruomenė parašė „Dialogui“ apie Kęstutį Kasparavičių, dešimties vaikų knygų autoriaus ir iliustruotojo, apsilankymą savo mokykloje. Galimybė pamatyti rašytoją – dovana progimnazijai už aktyvų dalyvavimą Metų knygos rinkimuose.

Susitikimą pradėjo progimnazijos šeštokai – jie, padedami lietuvių kalbos mokytojos R.Ambroževičienės, paruošė montażą pagal K.Kasparavičiaus knygą „Kvailos istorijos“. Po to rašytojas pasakojo apie save: kaip sekėsi mokykloje, ką veikė ją baigęs, kaip gimė idėja pradėti piešti ir piešiniams kurti tekstus. Po to vaikai turėjo galimybę pačiupinėti rašytojo eskizus knygoms, pasikutenti noseles (paties K.Kasparavičiaus žodžiai) teptukais, kuriuos autorius naudoja iliustracijoms piešti. Bendraudami su rašytoju vaikai sužinojo džiugią žinią: jau baigiama rašyti vienuoliktoji knyga! Jiems net pavyko sužinoti jos pavadinimą.

Po to atėjo eilė klausimams. Jų buvo tiek daug, kad rašytojas nespėjo į visus ir atsakyti. Tačiau vaikai nenusiminė, nes po klausimų laukė antroji – pati įsimintiniausia susitikimo dalis: autorius, ištiesęs ant grindų 3 metrų ilgio popieriaus lapą, nusiavęs batus, pakvietė vaikus nupiešti jo knygos personažą žirafą. Vieni pritūpę, kiti klūpodami vaikai ėmėsi darbo. Jie patys rinko spalvas, margino kiekvieną žirafos kūno detalę. Nebuvo pamiršti net auskarai ir aukštakulniai batai. Personažui buvo išrinktas ir vardas – Matilda. Šis didžiulis piešinys – žirafa Matilda – papuošė progimnaziją.

Šiais metais autoriaus knyga „Sapnų katytė“ pretenduoja tapti geriausia vaikų knyga. Ar taip ir atsitiks, paaiškės vasarį Vilniaus knygų mugėje. Tačiau viena aišku – M.Slančiausko progimnazijoje K.Kasparavičiaus knygutės gerbėjų tikrai bus daug.

■ Rašytojas ir iliustratorius Kęstutis Kasparavičius Joniškio Mato Slančiausko progimnazijoje

Verdeniečiai puoselėja aplinką

Panevėžio „Verdenės“ pagrindinėje mokykloje nuo praėjusių mokslo metų kovo vykdomas projektas „Parkas mus vienija“. Rūpinimasis ir domėjimasis aplinka atsirado iš poreikio, stebint taršos, rūšiavimo ir kitų ekologinių problemų padarinius. Pilietiškai prisidėti prie to, kad mūsų aplinka būtų graži, jauki ir sveika, skatinami visi mokyklos bendruomenės nariai“, – rašo „Dialogui“ biologijos mokytoja **Dalia Mitkienė** ir viešųjų ryšių darbo grupės vadovė **Renata Narkutė**.

Mokykloje vykdomos įvairios šio projekto veiklos. Pradinių klasių mokytojos D.No-reikienė ir L.Valainienė su mokiniais ir jų tėveliais ruošė inkilų parodą, pastatė spektaklį „Paukščiai“. Dailės mokytoja A.Lazdauskienė per pamokas surengė parodą iš antrinių žaliavų „Mano žvilgsnis į supantį pasaulį“, ši paroda puikavosi ir miesto Dailės galerijoje. Vykta į edukacinę kelionę „Žaliuoju taku“ po Nacionalinį Aukštaitijos parką, kur pradinukai susipažino su gamtos turtais, sužinojo, kaip kiekvienas galime prisidėti prie kasdienio aplinkos puoselėjimo išsaugant natūralią gamtos pasaulį. Balandį 5–6 klasių mokiniai dalyvavo parko švarinimo akcijoje. Biologijos mokytojos D.Mitkienės paruoštos aštuntokės Jaunųjų gamtininkų mokslininkų konferencijoje pristatė savo projektus ekologine tematika. Aukštesniųjų klasių mokiniams mokyklos sveikatos priežiūros specialistė skaitė paskaitas apie oro, vandens ir visos aplinkos taršą.

www.dialogas.com – įvairių nuomonių ringas